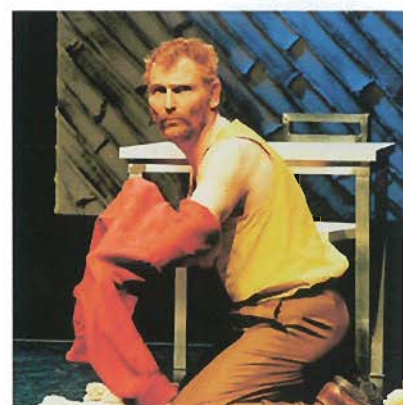
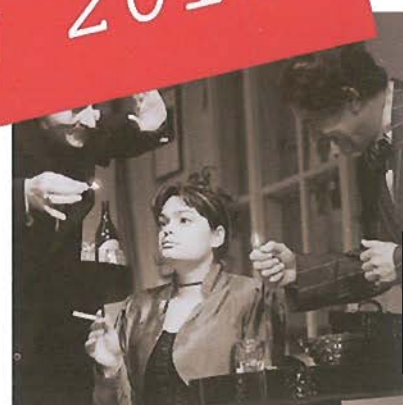
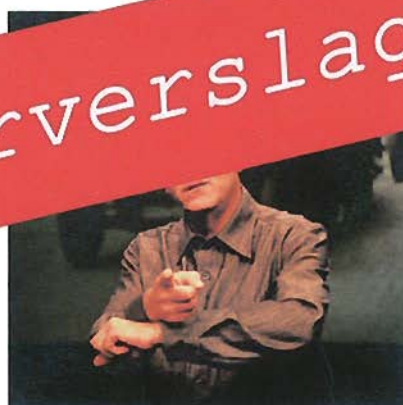
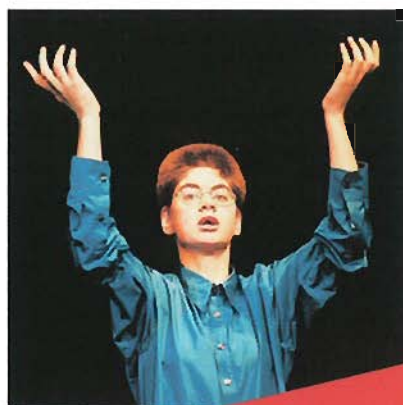


Het beste van twee werelden



Jaarverslag 2011

HANDTHEATER

# INHOUDSOPGAVE

## ACTIVITEITENVERSLAG

|   |    |
|---|----|
| INLEIDING   | 1  |
| KERNTAKEN   | 1  |
| 1. Voorstellingen maken in de Nederlandse Gebarentaal | 1  |
| 2. Werven en opleiden van jonge makers en spelers     | 2  |
| 3. Overdragen van kennis en expertise                 | 2  |
| 4. Ontwikkelen van gebarentaal als theateraal medium  | 2  |
| 5. Opzetten van samenwerkingsprojecten met derden     | 3. |

|  |   |
|--|---|
| THEATERVOORSTELLINGEN  | 4 |
| aap n mies   | 4 |
| Interactieve website <a href="http://www.Avercamp.com">www. Avercamp.com</a> | 5 |
| Moving Light   | 6 |

|                             |   |
|-----------------------------|---|
| CULTUUREDCATIEVE PROJECTEN  | 8 |
| Open Podium                 | 8 |
| Cursus Moderne Dans         | 8 |
| Cursus Cultureel Management | 9 |

|                     |    |
|---------------------|----|
| DIENSTEN AAN DERDEN | 10 |
|---------------------|----|

## BESTUURSVERSLAG

|           |    |
|-----------|----|
| PERSONEEL | 11 |
|-----------|----|

|        |    |
|--------|----|
| GEBOUW | 12 |
|--------|----|

|                               |    |
|-------------------------------|----|
| FINANCIËN EN SUBSIDIERELATIES | 13 |
|-------------------------------|----|

|            |    |
|------------|----|
| PRESTATIES | 14 |
|------------|----|

|            |    |
|------------|----|
| VOORNEMENS | 14 |
|------------|----|

## BIJLAGEN

|                                  |  |
|----------------------------------|--|
| SPEELLIJST EN BEZOEKERSAANTALLEN |  |
| CULTUUREDCATIE                   |  |
| AANDACHTSPUNTEN DMO              |  |
| PERS                             |  |

|                       |  |
|-----------------------|--|
| ACCOUNTANTSVERKLARING |  |
| JAARREKENING          |  |

## INLEIDING

Voor u ligt het jaarverslag 2011 van Handtheater, bestaande uit een activiteitenverslag en een bestuursverslag.

In 2011 heeft Handtheater structurele subsidie ontvangen van de Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling van de gemeente Amsterdam en een projectsubsidie van het Fonds voor Cultuurparticipatie in het kader van de regeling *Het beste van twee werelden*.

Het jaarverslag is gebaseerd op het projectplan van Handtheater voor de periode 2010 tot en met 2012. Dit projectplan beschrijft het beste van twee werelden in dubbele zin, namelijk de samenwerking tussen professionals en amateurs, en de samenwerking tussen doven en niet-doven.

In 2011 heeft Handtheater gewerkt aan de vijf kerntaken:

1. Voorstellingen maken in de Nederlandse Gebarentaal
2. Werven en opleiden van jonge makers en spelers
3. Overdragen van kennis en expertise
4. Ontwikkelen van gebarentaal als theateraal medium
5. Opzetten van samenwerkingsprojecten met derden.

## KERNTAKEN

### Voorstellingen maken in de Nederlandse Gebarentaal

Handtheater heeft in 2011 de theaterproductie *aap n mies* tot stand gebracht, een familievoorstelling voor iedereen vanaf 8 jaar.

De website [avercamp.com](http://avercamp.com) is gelanceerd. Er is een lijst van Nederlandse en buitenlandse musea samengesteld die een of meerdere werken van de dove Nederlandse schilder Hendrick Avercamp in de collectie hebben. Deze musea heeft Handtheater het aanbod gedaan om de voorstelling *Bevroren Beweging* - of scènes daaruit - te komen spelen.

De voorbereidingen voor en het voortraject van de dansvoorstelling *Moving Light* zijn van start gegaan.

De voorstelling *De Verliefde Wolk* is niet in reprise genomen, omdat theaters, zeker op dit moment, geen twee voorstellingen voor dezelfde leeftijdsgroep programmeren en we concurrentie met *aap n mies* wilden voorkomen.

De solo *De verhalen die ik nooit geschreven heb* is verschoven naar een volgend seizoen.

## **Werven en opleiden van jonge makers en spelers**

Van mei tot en met september 2011 heeft de Cursus Cultureel Management plaatsgevonden.

Van maart tot en met mei hebben de vrouwelijke cursisten van de Cursus Moderne Dans gewerkt aan de presentatie *Liefde voor het leven*.

Drie dove jongeren hebben in mei en juni intensief gewerkt aan de pilot *Ritme* voor het project *Moving Light*.

Leerlingen van de scholen voor doven in Groningen, Rotterdam en Sint Michielsgestel hebben in de periode september tot en met november een workshop Moderne Dans aangeboden gekregen. Daarnaast is een open workshop georganiseerd bij de Stichting Welzijn Doven Amsterdam. Van de 64 jongeren zijn er zestien uitgenodigd om op 3 december auditie te doen. Uiteindelijk gaan zes jongeren in januari 2012 aan het voortraject voor *Moving Light* beginnen.

## **Overdragen van kennis en expertise**

In 2011 zijn vier jonge dove projectmedewerkers gecontracteerd. Per 1 februari zijn Judith Vogels en Bart Koolen in dienst getreden voor de periode van een half jaar. Zij hebben twee dagen per week aan hun opdracht gewerkt. Judith heeft zich in de praktijk bekwaamd in het vak productie. Bart heeft een pilot gemaakt voor een cultuurprogramma over kunst en cultuur en is bezig geweest met de voorbereidingen voor de DVD *Toneelspelen is doen alsof* voor dove kinderen in de bovenbouw. Bart en Judith zijn begeleid door Jacqueline Rensen en hebben de Cursus Cultureel Management gevolgd.

Ze zijn na beëindiging van hun contract doorgestroomd naar een ander project. Bart maakt onderdeel uit van de videogroep voor *Moving Light*. Met twee andere jonge doven maakt hij het beeldmateriaal voor deze voorstelling. Judith is als presentator betrokken bij de DVD *Toneelspelen is doen alsof* voor dove kinderen. Daarvoor heeft zij vanaf september voorbereidend werk gedaan. Daarnaast doet zij productiewerk voor *Moving Light*.

Op 1 oktober zijn Serhat Agacan en Tracy van der Wal voor de duur van een half jaar bij Handtheater komen werken als peer educators van de jonge dansers van *Moving Light*. Zij hebben mede de workshops op de dovenscholen gegeven en zijn betrokken bij de auditie. In 2012 assisteren zij choreografe en dansdocente Maxi Hill bij het voortraject voor de geselecteerde dansers.

## **Ontwikkelen van gebarentaal als theatermedium**

In 2011 heeft Handtheater geëxperimenteerd met gebarentaal als inspiratiebron voor dans: gebaren transformeren tot een beweging; een beweging wordt een gebaar. Zowel in de Cursus Moderne Dans voor vrouwen, de pilot *Ritme* en de workshops Moderne Dans voor dove jongeren is deze combinatie uitgeprobeerd, met verrassend resultaat.

Er is een lexicon samengesteld van tweehonderd theaterbegrippen, van *achterdoek* tot *zichtlijn* en van *artiesteningang* tot *zijlicht*. Dit lexicon is onderdeel van de DVD *Toneelspelen is doen alsof* voor kinderen vanaf de bovenbouw van de basisscholen voor doven. Deze begrippen (en de omschrijvingen) worden in de Nederlandse Gebarentaal vastgelegd in samenwerking met het Nederlands Gebarencentrum, het landelijk expertisecentrum op het gebied van de Nederlandse Gebarentaal.

### **Opzetten van samenwerkingsprojecten met derden**

In 2011 is Handtheater het gesprek aangegaan over mogelijke samenwerking met de Stichting Welzijn Doven Amsterdam, een van de welzijnsstichtingen voor doven.

Aan Jacqueline Rensen, doof en beleidsmedewerker, is gevraagd om de grenzen, mogelijkheden en onmogelijkheden van deze samenwerking te verkennen. Daartoe heeft zij interviews gehouden met een aantal personeels- en bestuursleden van beide instellingen.

De samenwerking krijgt concreet gezien gestalte door het gezamenlijk organiseren van cultuureducatieve activiteiten, zoals het *Open Podium* waar dove mensen een act kunnen presenteren voor een publiek, en *OOGgetuigen*, een discussieprogramma in de vorm van een gedramatiseerde rechtszitting over onderwerpen de (doven)cultuur betreffende.

## THEATERVOORSTELLINGEN

### aap n mies



*Teun heeft al zijn spullen ingepakt en op een vouwfiets geladen. Opgelucht en vrijmoedig fietst hij de drukke stad uit en pendelt hij door het verlaten landschap. Aan de voet van de dijk rust hij even uit. Niemand te zien, maar Teun heeft genoeg aan zichzelf. En aan Aap.*

*Achter de dijk is Gijs druk in de weer met zijn spade. Gijs is een stoere man van weinig woorden die van hard werken houdt.*

*Teun weet van geen Gijs en Gijs weet van geen Teun. Tot Gijs achter de dijk tevoorschijn komt met zijn broodtrommeltje.*

*Voorzichtig maken ze kennis, maar al snel loopt het uit de hand.*

aap n mies is een fysieke, fantasierijke, grappige en gelaagde voorstelling voor iedereen vanaf 8 jaar, gespeeld door de dove acteur John van Gelder en zijn horende tegenspeler Jacques Kriek. Zij praten met handen en voeten, in gebaren-, spreek- en lichaamstaal, maar zij kunnen ook veelzeggend zwijgen in alle talen.

*Van Gelder en Kriek willen met deze voorstelling duidelijk maken hoe sommige verlangens vriendschap in de weg kunnen zitten, maar ook hoe vriendschap verlangens in kan vullen. Geen makkelijke opgave om die gelaagdheid over te brengen op jonge kijkers. Toch pakken ze er niet groot voor uit maar slagen er juist met minimale middelen in om Aap en Mies een eigen gezicht te geven. De doelgroep genoot zichtbaar van het fantasierijke spel en de gekke verwickelingen.*

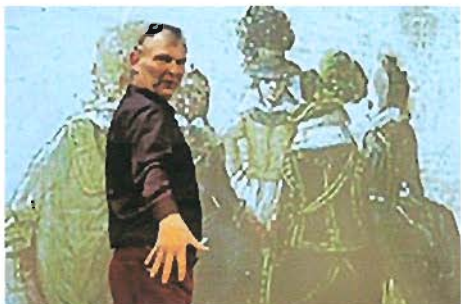
Monique Bodegom, 23 oktober 2011, [www.theaterdekolk.nl](http://www.theaterdekolk.nl)

*De acteurs hebben gekozen voor een niet mis te verstane 'taal': ze spelen op een krachtige wijze met mimiek, gebaren, en lichaamstaal. Het verhaal krijgt hierdoor zijn diepgang, terwijl wat je ziet vooral levendig, fantastisch en humoristisch is. Een ontroerende voorstelling.*

Christelle Chamuleau, 23 oktober 2011, [www.theaterdekolk.nl](http://www.theaterdekolk.nl)

Aantal voorstellingen 14  
Aantal bezoekers 695

### Interactieve website [www.avercamp.com](http://www.avercamp.com)



De interactieve website [www.avercamp.com](http://www.avercamp.com) is een speelse registratie van scènes uit de theatervoorstelling *Bevroren Beweging*.

In *Bevroren Beweging* brengt John van Gelder het schilderij *Winterlandschap met ijsvermaak* van Hendrick Avercamp tot leven. Hendrick Avercamp werd geboren in 1585 in Amsterdam en is in 1634 in Kampen overleden. Hij werd de Stomme van Kampen genoemd, omdat hij doof was. Zijn winterlandschappen zijn in musea overal ter wereld te zien.

*Bevroren Beweging* is meer dan vijftigmaal gespeeld in theaters in binnen- en buitenland.

In oktober 2010 hebben in het theater aan de De Wittenkade de opnamen plaatsgevonden onder verantwoordelijkheid van Ange Wieberdink (productie) en Anja Hiddinga (filmregie) van Stichting Ziezo. In november en december 2010 zijn de filmpjes gemonteerd.

Ter promotie van de website zijn lenticulaire kaartjes gedrukt, waarop de acteur te zien is voor het schilderij, terwijl hij het gebaar voor schaatsen maakt. De kaartjes, ter grootte van een creditcard, vinden gretig aftrek. Ze zijn uitgedeeld na voorstellingen van *aap n mies*, bij de Jaap Edenbaan die in 2011 vijftig jaar bestond, en tijdens het filmfestival *Deaf in de Picture* in het Ketelhuis op het Westergasfabriekterrein in Amsterdam.

Ten slotte zijn de kaartjes verstuurd aan buitenlandse musea die een Avercamp in hun collectie hebben.



## Moving Light

De voorbereiding voor en het voortraject van *Moving Light* zijn in 2011 opgestart.

Handtheater heeft een aantal internationale contacten gelegd, onder andere met de dove choreografe Chisato Minamimura. Zij is afkomstig uit Japan en woonachtig in Londen. Ook met Kurt Vanmaeckelberghe is overlegd over zijn mogelijke bijdrage in het voortraject. Kurt is oprichter van de Belgische theatergroep van doven waar hij als acteur en regisseur actief is. Verder is correspondentie gevoerd met de Engels groep Deaf Men Dancing.'

Op het Europese festival *Clin d'Oeil* zijn flyers uitgedeeld. *Clin d'Oeil* toont de artistieke diversiteit van de Europese dovengemeenschap op het gebied van theater, dans, audiovisuele media en beeldende kunst.

Handtheater heeft het domein [www.moving-light.org](http://www.moving-light.org) gereserveerd. Het ligt in de bedoeling dat dit domein uitgroeit tot een platform waar dove jongeren in Europa van gedachten kunnen wisselen over cultuur.

Jiří Kylián, voormalig directeur van het Nederlands Dans Theater, heeft een lans gebroken voor *Moving Light*:

*It was in 1992 when I had the idea to include Sign Language in my ballet entitled "As if never been". I have contacted Handtheater Amsterdam and asked for help.*

*The help came promptly in form of Mieke Julien and John van Gelder. That was my initiation into this wonderful and magical silent world. Since then I have used the Sign Language in many choreographies! This wonderful way of communication knows no borders it is understood by all people no matter what is their ethnic or social origin.*



*Needless to say, that I fully support the dance project "Moving Light", which the Handtheater plans to realize. In my opinion all necessary financial resources should be made available for its realization.*

## CULTUUREDUCATIEVE PROJECTEN

### Open Podium



Er zijn in 2011 twee afleveringen van *Open Podium* geweest. Op 14 mei hebben de vrouwen van de Cursus Moderne Dans een presentatie gegeven, met als titel *Liefde voor het leven*. Op 5 juni is *Ritme* gepresenteerd, het eindresultaat van de pilot voor *Moving Light*.

|                  |     |
|------------------|-----|
| Afleveringen     | 2   |
| Aantal bezoekers | 119 |

### Cursus Moderne Dans

De Cursus Moderne Dans is georganiseerd voor drie doelgroepen: dove vrouwen, jongvolwassenen en jongeren. De cursus voor dove vrouwen en de cursus voor jongvolwassenen vonden plaats in de grote zaal van het Doven Ontmoetings Centrum (DOC) in Amsterdam; de workshops voor jongeren zijn gegeven op de scholen voor doven in Groningen, Rotterdam en Sint Michielsgestel, en in het DOC.

|                  |                 |    |           |
|------------------|-----------------|----|-----------|
| Aantal dagdelen  | vrouwen         | 14 |           |
|                  | jongvolwassenen | 12 |           |
|                  | jongeren        | 4  |           |
| <b>Totaal</b>    |                 |    | <b>30</b> |
| Aantal cursisten | vrouwen         | 8  |           |
|                  | jongvolwassenen | 3  |           |
|                  | jongeren        | 64 |           |
| <b>Totaal</b>    |                 |    | <b>75</b> |

De cursisten waren afkomstig uit zes provincies: Gelderland, Groningen, Noord-Brabant, Noord-Holland, Utrecht, Zuid-Holland.

### Cursus Cultureel Management



De cursus Cultureel Management heeft op zeven zondagen plaatsgevonden in de periode mei tot en met september 2011. In de cursus zijn zes domeinen van het cultureel management aan bod gekomen: artistiek, zakelijk, bestuurlijk, juridisch, productioneel en communicatief.

De cursisten hebben les gekregen van Hannah Belliot, voormalig wethouder cultuur van de stad Amsterdam, Jacqueline Rensen, beleidsmedewerker, Johan van Oers, advocaat bestuursrecht, Marion Schiffers, voormalig directeur van Jongeren theater 020, en Mick Witteveen, organisator grote culturele evenementen.

De cursisten hebben praktijkopdrachten uitgevoerd, huiswerkopdrachten gemaakt en een eindwerkstuk gepresenteerd. Op de terugkomdag zijn drie eindwerkstukken geselecteerd voor uitvoering in de praktijk. Dat zijn *Hand of Mond*, een eenakter over een slechthorend meisje, *De Stomme van Portici*, een opera in gebarentaal en de *Toverbrug*, een workshop voor dove kinderen.

Twee cursisten hebben het driedaagse Europese festival over dovencultuur *Clin d'Oeil* in Reims bezocht.

De cursisten waren afkomstig uit vier provincies: Friesland, Noord-Holland, Noord-Brabant en Utrecht.

|                  |    |
|------------------|----|
| Aantal dagdelen  | 14 |
| Aantal cursisten | 7  |

## **DIENSTEN AAN DERDEN**

In 2011 heeft Signis, de basisschool voor doven, Handtheater gevraagd om een voorstelling te maken in het kader van het honderdjarig bestaan van het Amsterdamse dovenonderwijs. Op deze vraag hebben we positief gereageerd. Het plan is nu om een voorstelling te gaan maken met een of twee dove families, van wie meerdere generaties de school voor doven in Amsterdam hebben bezocht.

Handtheater is in 2011 door studenten van diverse opleidingen benaderd, waaronder de dansacademie ArtEZ, de Hogeschool Utrecht (studierichting Culturele en Maatschappelijke Vorming en studierichting Tolk Nederlandse Gebarentaal), Universiteit van Amsterdam (studierichting Theaterwetenschap), Vrije School in Zutphen, William de Kooning Academie

Voor Leela Stockholm, mimespeelster, afgestudeerd aan de Mime Opleiding in Amsterdam heeft Handtheater dove deelnemers gezocht aan haar voorstelling Lopen in de Noorderparkkamer in Amsterdam.

Alex Mooren van Hummelinck Stuurman Theaterbureau heeft zich laten informeren over de (on)mogelijkheden van tolken Nederlandse Gebarentaal bij een serie voorstellingen in het Delamar.

Een studente van de School voor Jong Talent, die met klasgenoten de opdracht heeft gekregen om voor het Hussem Festival in Den Haag (genoemd naar de Haagse beeldend kunstenaar en dichter Willem Hussem) een kunstwerk te maken, heeft Handtheater benaderd voor de vertaling van een gedicht in de Nederlandse Gebarentaal.

Esther Linssen, beleidsmedewerker educatie van het Muziektheater heeft Handtheater om advies gevraagd over de mogelijkheid om opera ook toegankelijk te maken voor doven en slechthorenden.

Voor programmamaker Ada van de Weijer van productiebedrijf BOOZ heeft Handtheater acteurs gezocht voor een serie in gebarentaal over psychische problemen.

## BESTUURSVERSLAG 2011

In 2011 bestond het bestuur uit:

|                             |                           |
|-----------------------------|---------------------------|
| Drs. Toine van Bijsterveldt | voorzitter/penningmeester |
| Marjolijn Sinke             | secretaris                |
| Drs. Wouter Bolier          | algemeen lid              |
| Drs. Pieter Wybenga         | algemeen lid              |
| Saranna Maureau             | algemeen lid              |

Saranna Maureau is op 9 februari tijdelijk uit het bestuur gestapt en als adviseur aan het team toegevoegd. Zij heeft zich beziggehouden met een nieuwe overlegstructuur - noodzakelijk vanwege de uitbreiding van het team met meerdere parttimers - en met de voorbereiding van het toekomstscenario.

Het bestuur kwam zesmaal bijeen, op 9 februari, 4 april, 22 juni, 6 september, 25 oktober en 8 december 2011.

## PERSONEEL

In 2011 bestond het personeel van Handtheater uit de volgende medewerkers

|                   |  |        |  |
|-------------------|--|--------|--|
| John van Gelder   | artistieke leiding                         | doof   | 0,5 fte tot 04-08<br>0,2 fte vanaf 04-08 |
| Mieke Julien      | artistieke leiding                         | horend | 0,8 fte                                  |
| Teja Vossen       | zakelijke leiding<br>productionele leiding | horend | 1,0 fte tot 29-03<br>0,4 fte vanaf 29-03 |
| Manu van Poppel   | fondsenwerving<br>projectcoördinatie       | horend | 0,4 fte vanaf 01-03                      |
| John van Gelder   | senior acteur                              | doof   | 0,5 fte tot 04-08<br>0,2 fte vanaf 04-08 |
| Judith Vogels     | juniorprojectmedewerker                    | doof   | 0,4 fte 01-02 tot 01-08                  |
| Bart Koolen       | juniorprojectmedewerker                    | doof   | 0,4 fte 01-02 tot 01-08                  |
| Tracy van der Wal | juniorprojectmedewerker                    | doof   | 0,4 fte vanaf 01-10                      |
| Serhat Agacan     | juniorprojectmedewerker                    | doof   | 0,4 fte vanaf 01-10                      |
| Babs Alvares      | bureaumedewerker                           | horend | 0,4 fte vanaf 01-06                      |
| Syll Schaap       | pr medewerker                              | horend | 0,6 fte                                  |
| John Neufeld      | digitale media                             | horend | 0,2 fte vanaf 01-01                      |

Daarnaast werkte Handtheater met ongeveer twintig vaste freelancers en tien vaste vrijwilligers.

Op personeelsgebied was 2011 een dynamisch jaar voor Handtheater.

Twee personeelsleden van het eerste uur hebben de pensioengerechtigde leeftijd bereikt (Teja Vossen op 29 maart en John van Gelder op 4 augustus). Beiden blijven twee dagen per week bij Handtheater werken.

Twee leden van het team zijn geconfronteerd met een ernstige ziekte en hebben enige tijd niet of minder kunnen werken.

Vanaf 1 maart is Manu van Poppel de staf komen versterken. Hij houdt zich bezig met fondsenwerving en de projectcoördinatie van *Moving Light*.

Het bestuur heeft zijn goedkeuring gegeven aan de aanstelling van een bureaumedewerker voor twee dagen per week voor de periode van één jaar. In de begroting was deze functie vanwege vermindering van subsidie namelijk niet meer opgenomen. Babs Alvares is vanaf 1 juni 2011 in deze functie werkzaam.

## **GEBOUW**

In 2011 heeft Handtheater kantoor kunnen houden in het pand van John van Gelder op de Zeeburgerdijk in Amsterdam. Omdat deze huisvesting tijdelijk is zijn verscheidene gesprekken gevoerd met de Stichting Welzijn Doven Amsterdam (SWDA) over de mogelijkheid om in het Doven Ontmoetings Centrum (DOC) een kantoor te betrekken en de zaal te gebruiken voor workshops, cursussen, presentaties en Open Podia.

Jacqueline Rensen, voormalig beleidsmedewerker van de landelijke belangenorganisatie Dovenschap, is door Handtheater aangetrokken om de mogelijke samenwerking tussen SWDA en Handtheater te onderzoeken. Zij heeft daarvoor meerdere individuele gesprekken gevoerd met medewerkers en bestuursleden van beide stichtingen en twee bijeenkomsten van medewerkers en bestuursleden van beide organisaties voorgezeten.

Het was het voornemen van Handtheater en SWDA om in de zomerperiode de grote zaal van SWDA te verbouwen tot een volwaardige theaterzaal. Daartoe zijn meerdere aannemers benaderd. De brandweer heeft aangegeven dat het verlaagde plafond alleen zou mogen worden gesloopt als de ijzeren spanten van het dak zouden worden behandeld met brandwerende verf. Vandaar dat een daarin gespecialiseerd bedrijf in de arm is genomen. De kosten van de verbouwing bleken echter door SWDA niet op te brengen en het traject om externe financiering te verwerven bleek te arbeidsintensief.

De kwaliteit van de zaal is echter wel verbeterd doordat Handtheater de theateruitrusting (hydraulische tribune, balletvloer, geluidsinstallatie, spots, bekabeling enz.) ter beschikking heeft gesteld.

Als tegenprestatie heeft Handtheater een aantal dagen gratis van de zaal gebruik kunnen maken voor workshops, repetities en presentaties.

Het lag in de bedoeling dat Handtheater in het kerstreces zou verhuizen naar het DOC waar een kantoor- en vergaderruimte zou worden gehuurd. Hoewel de gesprekken daarover gedurende het hele jaar hebben plaatsgevonden, bleek pas half oktober dat de gevraagde huurprijs het budget van Handtheater te boven ging. De verhuizing heeft helaas geen doorgang kunnen vinden, maar het gebruik van de zaal behoort nog steeds tot de mogelijkheden.

## **FINANCIEN EN SUBSIDIERELATIES**

### **Fonds voor Cultuurparticipatie**

Met het fonds is gedurende het jaar 2011 vrij intensief contact geweest. In april heeft een voortgangsgesprek plaatsgevonden; Handtheater heeft in september deelgenomen aan het congres *Wie is bang voor amateurs?*; in oktober is een uitvoerige uitwisseling geweest met de monitorcommissie van het fonds en in november is Handtheater aanwezig geweest bij de voorlichtingsbijeenkomst over de nieuwe subsidieperiode.

### **Gemeente Amsterdam**

Helaas heeft Handtheater te maken gekregen met een wisseling van contactpersonen. Pearl Dias, die in 2010 Handtheater van een collega heeft 'overgenomen', heeft in 2011 een andere functie gekregen. Handtheater had in 2011 geen contactpersoon bij de afdeling Kunst en Cultuur van de Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling. Het hoofd van de afdeling Kunst en Cultuur, Max van Engen, heeft namens de dienst in december met Handtheater een gesprek gevoerd over de nieuwe subsidieperiode.

### **Stichting Cultuur en Ondernemen**

Handtheater heeft de hulp ingeroepen van de Stichting Cultuur en Ondernemen. Namens deze is Francesca Martens op zoek gegaan naar een ondernemer die Handtheater zou kunnen adviseren over fondsenwerving en marketing. In mei en september hebben we gesprekken gevoerd met dr. Louis Thörig MBA. Hij heeft een publiciteitsplan opgesteld voor de nieuwe productie *Moving Light*.

### **Stichting Internationale Culturele Activiteiten (SICA)**

Met SICA heeft Handtheater meerdere malen contact gehad over de mogelijkheden van Europese subsidie voor *Moving Light EU*.

### **Particuliere fondsen**

Voor *aap n mies* is € 30.000 subsidie binnengekomen van particuliere fondsen. Voor *ML* is € 38.000 toegezegd door particuliere fondsen en sponsors.

## PRESTATIES

Het bestuur constateert dat de prestaties voor 2011, zoals voorgenomen in het Activiteitenplan 2011, in grote lijnen zijn gerealiseerd. Wijzigingen ten opzichte van dit plan zijn door het team goed overdacht en beargumenteerd.

Het bestuur waardeert de bijzondere wijze waarop de theatervoorstelling *Bevroren Beweging* is vastgelegd in de website [www.avercamp.com](http://www.avercamp.com). Dat ook buitenlandse musea die een of meerdere werken van Avercamp in hun collectie hebben, zijn benaderd met een uniek aanbod heeft de waardering van het bestuur.

Het in dienst nemen van jonge dove projectmedewerkers, steeds voor een periode van een half jaar, vindt het bestuur getuigen van oog voor de toekomst. Jonge dove mensen kunnen zo in de praktijk ervaring opdoen in de culturele sector en doorstromen naar een van de projecten. Dit laatste is ook daadwerkelijk gebeurd.

De toename van het aantal jonge dove deelnemers uit verschillende provincies van Nederland aan de cultuureducatieve activiteiten ziet het bestuur als een opmaat naar de nieuwe plannen.

## VOORNEMENS

In 2012 wil het bestuur zijn inspanningen richten op de continuering van de activiteiten van Handtheater na 2012 en de daarvoor noodzakelijke financiering. Met name fondsen- en sponsorwerving en het zogenaamde crowd funding hebben de speciale aandacht van het bestuur.

Verder wil het bestuur ervoor zorg dragen dat de medewerkers van Handtheater een permanente kantoorruimte kunnen betrekken. De stadsloeds van de gemeente Amsterdam zal gevraagd worden om inspanningen te doen een geschikte ruimte te vinden.

De primaire en secundaire arbeidsvoorwaarden hebben de voortdurende aandacht van het bestuur. Door vermindering van subsidie zijn de medewerkers meer onder druk komen te staan. Het team bestaat op dit moment alleen uit parttimers, wat gevolgen heeft voor de overlegstructuur.

Het bestuur wil met directie en medewerkers meedenken over het tot stand brengen van een goede structuur voor een landelijk cultuureducatief aanbod.

Ten slotte wil het bestuur meewerken aan vormgeven van samenwerkingsverbanden binnen de dovengemeenschap.

Hoogachtend, namens het bestuur,

  
De heer drs. A.A.M. van Bijsterveldt, voorzitter.  
Amsterdam, maart 2012.



# SPEELLIJST EN VEZOEKERSAANTALLEN

| Project            | Datum  | Theater             | Standplaats | Elders           | Tot<br>voorst bezoekers | Tot |     |
|--------------------|--------|---------------------|-------------|------------------|-------------------------|-----|-----|
| aap n mies         | 04-jun | Vertelfestival      |             | Zwolle           | 1                       | 49  |     |
|                    | 04-jun | Vertelfestival      |             | Zwolle           | 1                       | 29  |     |
|                    | 05-jun | Vertelfestival      |             | Zwolle           | 1                       | 32  |     |
|                    | 05-jun | Vertelfestival      |             | Zwolle           | 1                       | 80  |     |
|                    | 20-jun | Montessorischool    | Amsterdam   |                  | 1                       | 102 |     |
|                    | 22-jun | Signis school       | Amsterdam   |                  | 1                       | 60  |     |
|                    | 23-okt | Theater De Kolk     |             | Assen            | 1                       | 44  |     |
|                    | 29-okt | Laaktheater         |             | Den Haag         | 1                       | 65  |     |
|                    | 02-nov | Theater 't Klooster |             | Rotterdam        | 1                       | 21  |     |
|                    | 07-nov | Het Roessingh       |             | Enschede         | 1                       | 75  |     |
|                    | 07-nov | Het Roessingh       |             | Enschede         | 1                       | 75  |     |
|                    | 19-nov | Prinsentheater      |             | Groningen        | 1                       | 11  |     |
|                    | 20-nov | Prinsentheater      |             | Groningen        | 1                       | 40  |     |
|                    | 14-dec | Theater De Hoekstee |             | Hoek van Hollan. | 1                       | 12  |     |
| <i>Subtotaal</i>   |        |                     |             | 2                | 12                      | 14  | 695 |
| <b>Open Podium</b> |        |                     |             |                  |                         |     |     |
|                    | 14-mei |                     | Amsterdam   | 1                |                         | 60  |     |
|                    | 04-jun |                     | Amsterdam   | 1                |                         | 59  |     |
| <i>Subtotaal</i>   |        |                     |             | 2                | 2                       | 119 |     |
| <b>Totaal</b>      |        |                     |             | 4                | 12                      | 16  | 814 |

## CULTUUREDUCATIE

| Project   | Dagdelen | Aantal cursisten | Cursusplaats<br>Standplaats | Elders             |
|---|----------|------------------|-----------------------------|--------------------|
| <b>Liefde voor het Leven</b><br>(Cursus Moderne Dans vrouwen) | 14       | 8                | Amsterdam                   |                    |
| <i>Subtotaal</i>  | 14       | 8                |                             |                    |
| <b>Ritme</b><br>(Cursus Moderne Dans jongvolwassenen)         | 12       | 3                | Amsterdam                   |                    |
| <i>Subtotaal</i>  | 12       | 3                |                             |                    |
| <b>Cursus Cultureel Management</b>                            | 14       | 7                | Amsterdam                   |                    |
| <i>Subtotaal</i>  | 14       | 7                |                             |                    |
| <b>Workshops Moderne Dans Jongeren</b>                        |          |                  |                             |                    |
| Kentalis Kompas   | 1        | 20               |                             | St. Michielsgestel |
| Dovenontmoetingscentrum                                       | 1        | 4                | Amsterdam                   |                    |
| Kentalis Guyot  | 1        | 20               |                             | Groningen          |
| Auris   | 1        | 20               |                             | Rotterdam          |
| Auditie 3 december 2011                                       | 2        | 16               | Amsterdam                   |                    |
| <i>Subtotaal</i>  | 6        | 80               |                             |                    |

**Leerwerkplaatsen**

|                                |    |   |           |
|--------------------------------|----|---|-----------|
| 1 februari tot 1 augustus 2011 | 96 | 1 | Amsterdam |
| 2 februari tot 1 augustus 2011 | 96 | 1 | Amsterdam |
| 1 oktober t/m 31 december 2011 | 48 | 1 | Amsterdam |
| 2 oktober t/m 31 december 2011 | 48 | 1 | Amsterdam |

*Subtotaal*

288

4

**Totaal**

**334**

**102**

## AANDACHTSPUNTEN DMO

### Cijfermatige vergelijking

|                       | Voorgenomen: | Gerealiseerd |
|-----------------------|--------------|--------------|
| Aantal voorstellingen | 23           | 16           |
| Aantal bezoekers      | 1.150        | 814          |
| Aantal cursusdagdelen | 18           | 334          |
| Aantal cursisten      | 20           | 101          |

Zoals uit de cijfers valt op te maken, heeft er in 2011 een verdere koerswijziging plaatsgevonden van het produceren van theatervoorstellingen naar cultuureducatie.

### Beleid t.a.v. vrijkaarten

Tijdens het tournee bepalen, als er sprake is van een uitkoopsum, de betreffende theaters het aantal vrijkaarten. Bij voorstellingen op basis van recette hanteert Handtheater als regel dat iedere medewerker tijdens een tournee in totaal twee vrijkaarten kan weggeven. Uiteraard ontvangen mensen van de pers een vrijkaart.

### Cultural Governance

Handtheater hanteert het bestuur + directiemodel en heeft een directiereglement. In 2011 was Mieke Julien werkzaam als algemeen directeur en maakten John van Gelder, Manu van Poppel en Teja Vossen deel uit van de staf.

### Hoofdpijnen en ambities van het Kunstenplan

Handtheater heeft aan de hoofdpijnen en ambities van het Kunstenplan op de volgende wijze aandacht besteed:

*Talentontwikkeling:* Handtheater heeft in 2011 vier cursussen gegeven voor dove jongeren, jongvolwassenen en vrouwen. Daarnaast zijn vier dove jongeren in de gelegenheid gesteld om zich op het gebied van de podiumkunsten te bekwamen in een leerwerktraject.

*Laboratorium:* Handtheater heeft geëxperimenteerd de cross-over tussen gebarentaal en dans.

*Wereldklasse en prachtstad:* Handtheater heeft meegewerkt aan de culturele en educatieve activiteiten rondom de overzichtstentoonstelling IJspret van de beroemde schilder uit de Gouden Eeuw, Hendrick Avercamp. Naar aanleiding van deze tentoonstelling is de interactieve website [www.avercamp.com](http://www.avercamp.com) in 2011 gelanceerd.

# Ritme en beweging zitten

*Moving Light NL* is een nieuwe theaterproductie van Handtheater. Het is een moderne dansvoorstelling, gemaakt en uitgevoerd door jonge dove dansers uit diverse windstreken in Nederland onder leiding van choreografe Maxi Hill. De dansers dansen niet op muziek, maar laten zich door videobeelden en lichtspel inspireren tot een choreografie. Deze videobeelden, gemaakt door dove filmers worden op grote schermen geprojecteerd. In de voorstelling zijn ook slow motion videoportretten verwerkt, gebarenproza en –poëzie.

De voorstelling wordt gedanst door Serhat Agacan en Tracy van der Wal – die vanaf 1 oktober bij Handtheater werken - en vier tot zes jonge dansers. De afgelopen drie maanden zijn er workshops moderne dans gegeven op de scholen voor doven, bij Compas In Sint Michielsgestel, Guyot in Haren, Aurts in Rotterdam en bij het

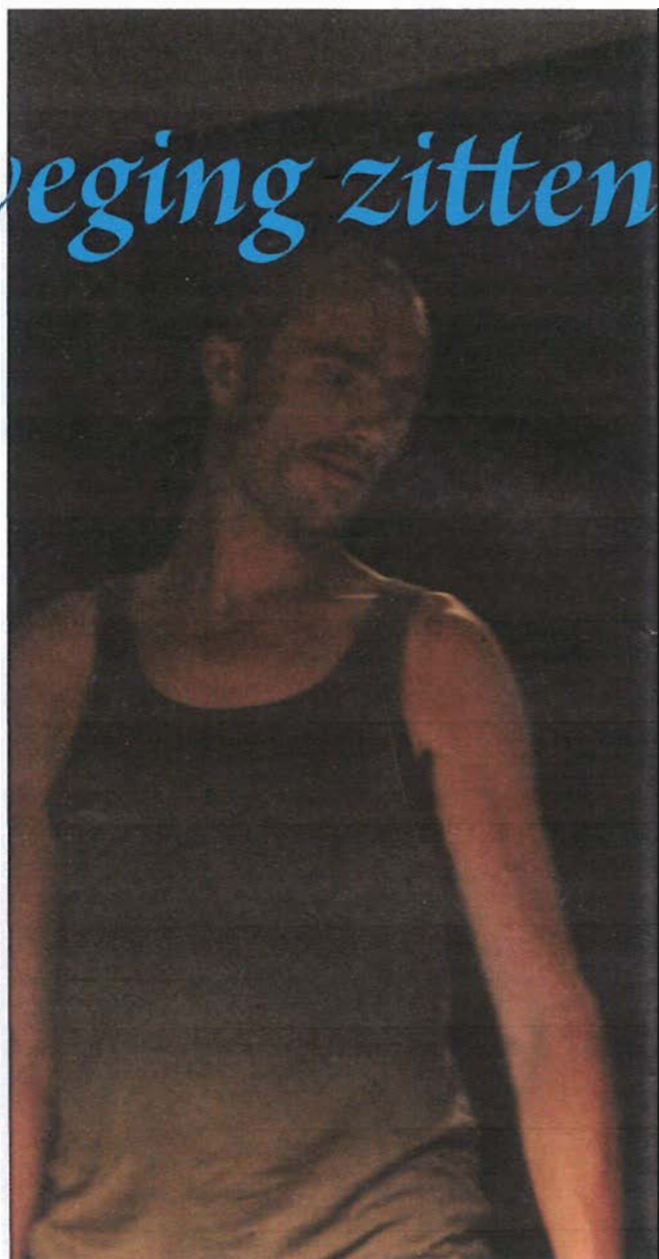
*Leuk om te lezen dat ik 3 december terug mag komen.  
Ik ben een beetje verbaasd maar heb er wel veel zin in.*

Doven Ontmoetings Centrum in Amsterdam. De leerlingen kregen les van Maxi, Hanna Eijkelboom (docente body balance), Serhat en Tracy. Aan de workshops hebben 64 jongeren meegedaan, van wie er uiteindelijk zestien zijn uitgekozen om auditie te doen, negen jongens en zeven meisjes. Uit deze groep worden op 3 december vier tot zes jongeren geselecteerd die samen met Tracy en Serhat de voorstelling gaan dansen.

De workshops zijn enthousiast ontvangen, door leerlingen en docenten. Eefje, Milthon en Marijke (Kentails Compas) vertellen wat ze hebben beleefd:

De workshop hield in dat we een aantal oefeningen moesten doen. Geen moeilijke opdrachten. Iedereen kon zonder problemen meedoen. Er werd ook samengewerkt en onbewust inspireerden we elkaar. Bij de eerste opdracht moesten we allemaal rondlopen en elkaar goed aankijken. Ook moest je soms stoppen. Dit moest je zelf bepalen. In het begin was iedereen nogal lacherig, maar na wat aanmoediging werd het serieuzer. Toen het goed genoeg ging, moesten we een soort tikkertje doen. Maar we moesten blijvoor-

*Ik vind het leuk dat ik mag meedoen met theater dans workshop. Lijkt me gaaf om te doen met dansen en samen met anderen enzovoorts.*

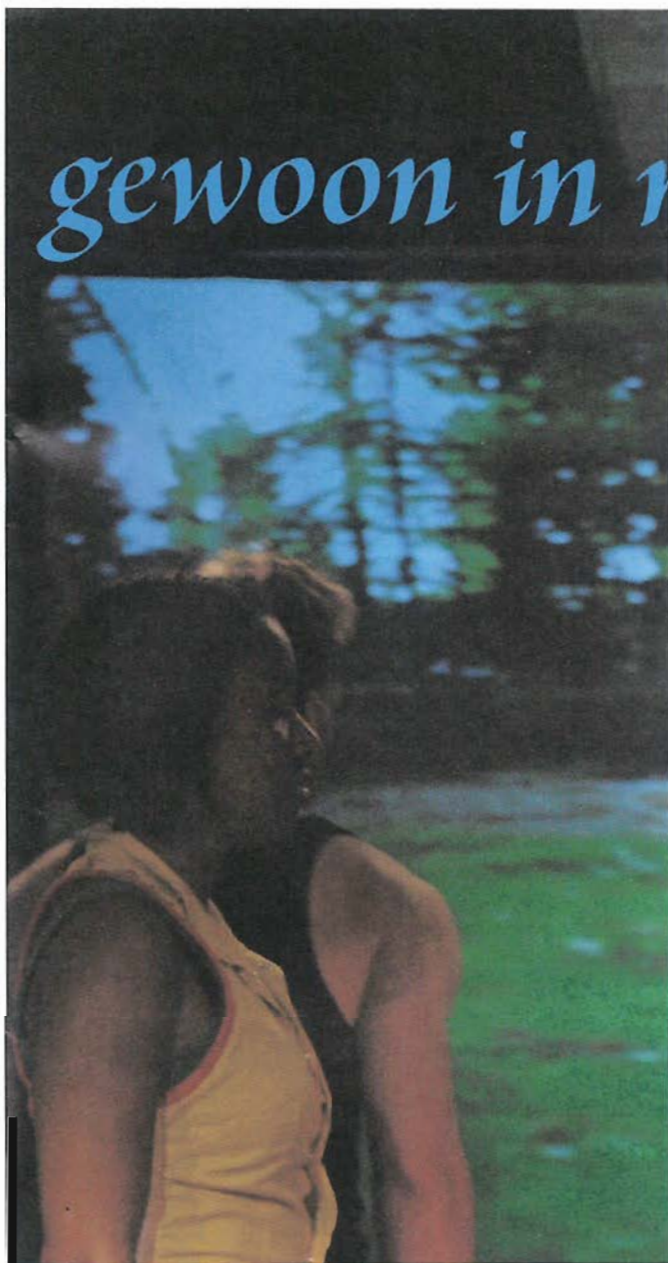


beeld alleen het linkerbeen of het hoofd aantikken. Erna gingen we in een kring staan en wat rekken, strekken en bewegen. En toen konden we echt beginnen met het voorbereiden van de presentatie later die dag. Daarvoor moesten we allemaal een beweging bedenken. Eerst een en toen steeds meer en steeds langere. Daarna gingen we in groepjes van twee of drie zelf een reeks bewegingen bedenken. En na veel oefenen hebben we die ook aan de rest van de school gepresenteerd!

Ook docente moderne dans Maxi Hill heeft veel plezier aan de workshops beleefd. Zij is geboren in Jamaica, maar woont al jaren in Nederland. Van jongs af was ze geboeid door de gebarentaal en de dovencultuur. "Doven vormen een culturele minderheid. Hoewel ik zelf niet doof ben en nog veel over de dovenwereld en –cultuur moet leren, weet ik wel wat het betekent om tot een minderheid te behoren."

Zeventien jaar geleden gaf Maxi zich op voor een gebarencursus bij John van Gelder. Hij vertelde haar dat hij bij Handtheater theater maakte en zo kwam Maxi bij Handtheater terecht. Ze werkte mee aan scholenprojecten, gaf danscursussen en maakte de choreografie voor meerdere theaterprojecten van Handtheater.

# gewoon in mijn lichaam



*Het is echt een eer om hieraan mee te mogen doen.*

*Je geeft ook les aan horenden. Ervaar je een verschil in de manier waarop doven bewegen in vergelijking met horenden?*

Dove mensen bewegen zich met hun bovenlichaam heel bewust in de ruimte maar de benen hangen er zo'n beetje bij. Hun bovenlichaam beweegt soepeler, spontaner en vrijer dan hun onderlichaam. Ik moet dove cursisten duidelijk maken dat benen niet alleen zijn om op te staan, te lopen of te rennen. Dat benen alle kanten uit kunnen, dat ze snel en langzaam kunnen bewegen, tragisch en komisch. Dat je veel meer met je benen kan dan je denkt. Soms lijkt het wel of dove mensen uit twee delen bestaan: een soepel bovenlijf en een stijf onderlijf. Maar het voordeel is dat ze tenminste een soepel bovenlijf hebben! Bij horenden is vaak het hele lijf stijf!

En er is nog een verschil: dove mensen pakken het idee eerder op dat je vanuit een innerlijk ritme kan bewegen. Ze hebben over het algemeen een groter vermogen tot het onthouden van een ritmisch patroon. Dat komt omdat ze van het gevoel uitgaan en niet vanuit de muziek. En dat is precies de manier waarop ik wil werken. Niet vanuit de muziek die van buitenaf komt. Voor mij zit de muziek in de eerste plaats in de beweging. Iedere beweging die je maakt heeft een ritme. Soms kan je bijna de muziek van de beweging horen.

*Geef je op een andere manier les aan doven dan aan horenden?*

Lesgeven aan doven is intensiever. Je moet voortdurend oogcontact hebben. Het gaat ook langzamer. Bij horende mensen kan je aanwijzingen geven terwijl ze bezig zijn met bewegen. Bij dove cursisten moet ik eerst stoppen, naar hen kijken, feedback geven en dan kunnen ze weer verdergaan. Dat heeft ook voordelen. Soms zijn ze met een beweging bezig en zou ik ze – als ze horend waren – onderbreken, maar nu moet ik ze laten gaan. Soms komen daar mooie en onverwachte bewegingen uit voort. Ik heb ervan geleerd om het te laten gaan en te zien wat er dan gebeurt. Ik heb dat zelfs overgenomen in mijn horende groepen.

*Waar heb je op gelet bij de keuze van de leerlingen voor de auditie?*

Is een leerling in staat om geconcentreerd te werken? Is hij creatief, expressief en oprecht? Houdt hij van bewegen en straalt hij plezier uit? Heeft hij gevoel voor ritme en dynamiek? Staat hij stevig met zijn voeten op de grond en heeft hij een sterk centrum? En is hij bereid om te leren en met anderen samen te werken?

*Die dag kan ik wel kom. Mag wel mijn vriendin mee kijken?*

*Ik heb klein vraagje, welke school gaat ook meedoen?*

*Doven school of horende school?*

Maxi is blij met Serhat en Tracy. Zij gaan niet alleen meedansen in Moving Light, maar assisteren ook bij de workshops en maken mede de keuze. Tracy: Ik denk wel dat het uitmaakt dat ik zelf doof ben. Ik kan laten zien dat ik het kan als dove. Ik denk dat ik de beleving goed kan overdragen. Ik let het meest op het dansgevoel dat de jongeren laten zien. Inzet, lef, plezier en ervoor willen gaan zijn belangrijke dingen.



*Bedankt voor de email. Ja, ik kom heel zeker op 3 december. Oh spannend. Ben heel nieuwsgierig of ik mag door.*

*Hoe ben je bij Handtheater terechtgekomen?*

In april 2011 gaf ik me op voor Ritme, een proefproject voor *Moving Light*. Het was geweldig. Daarna kreeg ik een verrassend aanbod. Ik werd gevraagd als juniorprojectmedewerker voor *Moving Light*. Wat een kans! Ook Serhat Agacan werd als juniorprojectmedewerker door Handtheater gevraagd.

*Wat trekt jou zelf aan in dans?*

Ik geniet van de beweging en de expressie. Dat begon al in mijn kindertijd. Mijn moeder leerde mij om ritme te voelen. Zij danste en ik danste staand op haar voeten mee. Toen ik ouder was, ging ik naar turnen en daar kwam toen ook jazzballet. Dat vond ik geweldig. Ik wilde alleen niet vooraan staan, maar achter de anderen. Dan hoorden de anderen voor mij. Toen ik in Sint Michiels-gestel naar school ging, hebben we net zo lang gezocht tot ik daar ook naar jazzballet kon. Op een gegeven moment kwam ik in contact met Handtheater. Ze hadden toen nog een theater bij de Kinkerstraat. We hebben daar met een groep danslessen gevolgd in verschillende stijlen. Later heb ik bij het New Artist Instituut in

*Wow. Ik ben zeer verbaasd dat ik niet kan geloven dat je me zou CHOOSE. ik dacht dat je zou de jeugd, die 13 tot 16 is CHOOSE, maar niet. Ja, natuurlijk, ik wil dat ook. Ik zal zeker komen op de 03 december!*



Rotterdam gedanst. Daaruit is de eerste dovendansgroep voor Sencity ontstaan. Uit die groep ontstond weer een nieuwe dovendansgroep Deaf on Point. Met Deaf on Point ben ik zelfs mee geweest op een cruise voor doven in de Caribbean. Heel bijzonder. Anderhalf jaar geleden ben ik begonnen met de opleiding Creative Therapie Beeldend. Het was opvallend dat in mijn schilderijen vanzelf dans en ritme weer naar voren kwamen. Ritme en beweging zitten gewoon in mijn lichaam.

Op 3 december geven Tracy, Serhat, Hanna en Maxi een intensieve training in het Doven Ontmoetings Centrum in Amsterdam. Zestien dove jongeren zijn daarvoor uitgenodigd. Uit die groep worden de dansers voor *Moving Light* gekozen. In het nieuwe jaar beginnen de repetities. Er komen ook dove gastdocenten, de Japanse choreografe Chisato Minamimura (een interview met haar verscheen eerder in W&G) en de Belgische regisseur Kurt Vanmaeckelberghe. De try-outs worden in april/mei verwacht. In augustus is een tweede repetitieperiode gepland en vanaf september gaat de voorstelling *Moving Light* op tournee. **W&G.**



# Links rechts stap



## Nieuws Kunst

Tijdens Europe in Motion (EIM) presenteren negen jonge choreografen uit zeven landen korte choreografieën, tijdens vier festivals in vier landen - waaronder Springdance in Nederland. Er doen drie choreografen uit Nederland aan mee: Eina Eschel, Alma Söderberg en Melissa Ellberger.

INTERVIEW DOVE CHOREOGRAFE CHISATO MINAMIMURA

# Choreografe Chisato Minamimura is doof. Haar handicap stond een carrière niet in de weg: zij is uitgenodigd voor het Springdancefestival in Utrecht. 'Beats voel ik in mijn buik.'

Door Annette Embrechts



## Muziek zichtbaar maken

'Als ik niet doof zou zijn, zou ik nooit choreograaf zijn geworden.'

Foto Anna van Kooij

**Z**elas tientallen boeken over muziek. Leerde het notenschrift. Speelde vanaf haar 6de piano en vroeg aan ledereen om zo gedetailleerd mogelijk geluiden en muziekcomposities te beschrijven. En toch, zegt ze, zal ze nooit precies ervaren wat muziek is.

De Japanse choreografe Chisato Minamimura (40) is doof. Hoewel geboren gehoord, heeft ze 'geen enkele herinnering aan geluid'. Als baby van 7 maanden kreeg ze zulke hoge koorts dat een zware antibioticakuur noodzakelijk was. Ze werd getroffen door een van de mogelijke bijwerkingen: ze werd volledig doof. 'Mijn ouders hadden geen keus. Anders was ik er niet meer geweest', zegt ze met hulp van een tolk.

Minamimura is een van de negen jonge choreografen die zijn geselecteerd voor het talentontwikkelingsprogramma Europe in Motion (EIM) dat donderdag, vrijdag en zaterdag in Utrecht is te zien tijdens Festival Springdance. Uit Nederland doen een Israëlische, een Zweedse en een Zwitserse choreografe mee (zie boven).

Minamimura, oorspronkelijk opgeleid in Japanse schilderkunst, traditioneel en modern, is pas op haar

20ste gaan dansen. 'Ik preferer abstracte kunst. Misschien dat ik daarom ook meer heb met abstracte moderne dans dan met verhalend klassiek ballet.' Na een aantal jaar geschilderd te hebben, wilde ze graag van tweedimensionaal werk overstappen naar drie dimensies. Dans leek haar fantastisch. Maar ze dacht dat ze met haar handicap nooit professioneel zou kunnen worden.

Totdat een Duitse choreograaf, Wolfgang Stange, oprichter van de AMICI Dance Theatre Company, in Japan een workshop kwam geven om het artistiek potentieel aan te boren van gehandicapte mensen. Ze danste met blinde en spastische collega's en ze ontdekte hoe krachtig ze kon communiceren in de non-verbale taal van de dans. Ze deed mee aan een community-art project - 'Ik wilde

juist met jong en oud, amateur en professioneel werken' - danste bij Can-doCo (een professioneel gezelschap voor gehandicapte dansers) en ging voor een zes maanden durende cursus voor doof, blinde en beenloze dansers naar het Laban Centre in Londen.

In Engeland ontmoette ze choreograaf Jonathan Burrows en zijn partner, componist Matteo Fargion. Zij hebben zich met zittende duetten gespecialiseerd in het vertalen van beweging in gesproken woord (links, rechts, stap, stomp). 'Met hen heb ik veel gefilosofeerd over de vraag hoe je muziek zichtbaar kan maken. Want alleen dan kan ik bij benadering weten wat dat is, muziek.'

Burrows adviseerde haar te gaan choreografieren. En zo begon ze, in Londen, op haar 33ste aan een driedimensionale kunstvorm waarvan ze nooit had gedacht dat die voor haar zou zijn weggelegd. En waarmee ze wordt opgemerkt.

Tenwijl ze velletjes laat zien met het door haar bedachte, fraai geordende choreografieschrift, legt ze uit hoe ze door noten, maten en bewegingen te nummeren toch bewegingen in de tijd kan plaatsen en daarover met haar dansers kan communiceren. 'Ik begrijp inmiddels wat ritmes zijn, maar ik heb nog geen besef

van wat harmonie is.' Ze choreografeert niet op klassieke muziekcomposities: 'Het is voor mij zwaar om naar muziek te luisteren, omdat ik alleen noten zie.' Wel op soundscapes en contactgeluiden: 'Beats voel ik in mijn buik.'

Wie op internet korte filmpjes van haar werk bekijkt, ontdekt een fijnzinnige, bijna spirituele sfeer in haar duetten, versterkt door de integratie van een vleugje gebarentaal. 'Dans is voor mij een van de meest menselijke kunstdisciplines. Ze kan barrières overbruggen en communiceren zonder gesproken taal.'

Jaloers op horende mensen is ze niet, zegt ze. 'Ja, soms, omdat die zo veel sneller kunnen communiceren. Maar als ik niet doof zou zijn, zou ik nooit choreograaf zijn geworden. Dan had ik nooit de drive gevoeld muziek zichtbaar te maken.'

Springdance 2011: Europe in Motion (EIM) Talentontwikkelingsprogramma voor negen jonge choreografen, uit Oostenrijk, Turkije, Groot-Brittannië en Nederland. Presentaties op 21/22 en 23/4 in Huis a/d Werf, Utrecht. Minamimura's duet *New Beats* is te zien op donderdag 21 april

**Ze danste met blinde en spastische collega's en ontdekte hoe krachtig ze kon communiceren in de taal van de dans**



# Het mysterie van muziek

Door: Femke Routs  
Foto's: Yumiko Hakamada

*Doof talent duikt in de meest onverwachte hoeken op. Op een festival voor moderne dans in Utrecht (Springdance Festival) was een voorstelling te bewonderen van een Japanse dove choreografe. Dit maakt nieuwsgierig naar het verhaal erachter, hoe Chisato dit heeft bereikt en haar drijfveren zijn. Woord en Gebaar sprak met Chisato Minamimura.*

Experimenten in dans van dove choreografe

**V**oordat we Chisato spreken, bekijken we de voorstelling "New Beats". Tijdens de voorstelling wordt gebruik gemaakt van verschillende manieren van beweging, handen slaand op de vloer, schuivend met de billen over de grond en vingerspeling als dans van ritme. Twee danseressen die als noten van een muziekstuk tegelijk bewegen, na elkaar dezelfde of tegengestelde bewegingen maken. Er ontrolt zich zo een subtiel compositie waarin geen muziek te betuisteren is, maar wel aanwezig is in de dans zelf en de geluiden die worden veroorzaakt door melodisch slaan en stampen. Na de voorstelling worden vragen gesteld vanuit de zaal. Chisato vertelt uit zichzelf: 'In Engeland is de voorstelling 'New Beats' vier keer uitgevoerd. Na de eerste keer zonder hoorbare muziek gaven horende mensen aan dat het beter zou zijn als er muziek bij te horen is. Op het Springdance Festival, heb ik gedurende 5 dagen discussies gehad met jonge kunstenaars. Allen vonden de performance beter zonder geluid. Dat is dus nu gebeurd. Ik zag verschil, de bewegingen van de dansers werden krachtiger en sterker omdat het nu duidelijker moet zijn. Op deze manier wordt mijn doel toch beter bereikt'. Chisato's doel is muziek visueel zichtbaar te maken door geluid in beweging vertalen. Er komt vanuit de zaal een opmerking dat men in de Middeleeuwen, net als Chisato, ook heeft geprobeerd muziek op schrift te stellen. Dat leek toen een vrijwel onmogelijke taak. Uiteindelijk waren de eerste notaties van muziek handbewegingen op schrift. Dit lijkt op wat Chisato doet, muziek vertalen in bewegingen. Als iemand vraagt naar de betekenis

van de gebaren en vingerspelling, antwoordt Chisato dat ze dit niet kan vertellen, want het gaat niet om de betekenis maar om het ritme. Op de vraag uit de zaal wat Chisato met haar choreografie wil uitdragen, kijkt ze de vragensteller aan en stelt ze direct een wedervraag: 'Wat zag jij?' Na de interpretatie van diegene, zegt ze: 'Perfect, dat betekent het voor jou en daar wil ik niets aan veranderen, dat is een verschil met theater.'

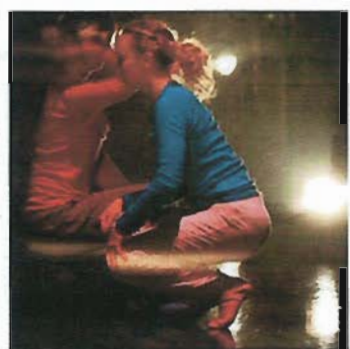
Later tijdens het interview, volgt de vraag waarom Chisato graag muziek zichtbaar wil maken. Ze gebaart met duidelijke en krachtige gebaren: 'Ik wil het mysterie graag doorgronden. John Cage heeft gezegd: 'muziek is wiskunde'. Zo benader ik de materie ook, ik zet wiskunde om in bewegingen. Ik heb een eigen cijferschrift ontworpen.' Chisato toont het papier met haar muziekschrift: verschillende getallen op lijnen zijn zichtbaar. Haar twee horende dansers, Petra en Dani, vertellen hierover: 'Het was heel moeilijk om het te begrijpen en onthouden, we hebben de cijfers op onze arm geschreven of het papier om onze been gewonden zodat we konden spieken tijdens het oefenen van de dans. We moesten nieuwe manieren vinden om de bewegingen zonder

hebben haar in eerste instantie naar een dovenschool gestuurd. Het niveau van onderwijs aan Doven is in Japan bedroevend laag volgens Chisato. Haar ouders zagen dat ze in het dovenonderwijs niet voldoende uitdaging kreeg en dat ze meer in zich had. Zij hebben haar vervolgens naar het regulier onderwijs gestuurd. Hier kon ze de les niet goed volgen, maar ze had het grote geluk een goede vriendin te treffen die alles voor haar opschreef. Dankzij deze vriendin kon Chisato de les volgen. Gebaren kon Chisato niet. In haar omgeving werd er door doven onderling met elkaar gepraat met stem 'op slot', zoals ze gebaart. Pas op haar 20ste kwam ze in aanraking met gebarentaal. Haar ouders zijn het toen ook gaan leren: 'Jij hebt je 20 jaar aan ons aangepast, nu is het onze beurt'. Chisato heeft een opleiding gevolgd in Japanse schilderkunst. Na enige tijd had ze de behoefte om zich in drie dimensies uit te drukken in plaats van

merkt dat Chisato zichzelf nu kan uitdrukken met choreografie en dit een de stap is naar de vierde dimensie, licht Chisato hartelijk.

Als choreografe probeert Chisato bij de dansers iets te laten ontstaan dat 'van henzelf' is. 'De choreografie ontstaat samen met dansers, hun kwaliteiten, hun vorm van contact en gevoelens. Ik geef alleen het kader. Ik weet niet van te voren hoe of wat ik wil. Ik wil wel graag dat zowel dove als horende mensen mijn stukken goed vinden'. Bij het ontwikkelen van de choreografie weten de danseressen niet wat er komen gaat en dat maakt onzeker. Volgens Dani voelt het naakt zonder muziek: 'Je kunt je niet verschuilen achter de muziek'. De andere danseres, Petra, vindt het fijn om te werken met Chisato omdat ze zo duidelijk is: 'We moeten gewoon 'doen' en niet praten van Chisato.' De twee danseressen vinden het leuk om met Chisato samen te werken. Ze hebben allebei affiniteit met de wereld van de stilte. Dani: 'Ik sprak gedurende mijn jeugd niet, ik weigerde gewoon.'

Chisato woont inmiddels al jaren in Engeland. Terug naar Japan wil ze niet vanwege haar Engelse dove



muziek te onthouden. Op een gegeven moment begonnen we het te integreren in ons lijf, en voelden de bewegingen een beetje als muziek en konden we het wel onthouden.'

Wat drijft Chisato om muziek als dove te willen doorgronden? Wat is haar motivatie om de begrip-pen melodie en ritme te onderzoeken? Als Chisato deze vraag ziet, speelt ze hem door aan een andere dove. Er ontploft zich een levendige discussie tussen een aantal doven. Hiermee heeft Chisato misschien wel op een indirecte manier de vraag beantwoord: iets niet weten wekt nieuwsgierigheid op; je wilt het kunnen vatten. Ze vertelt: 'Als ik aan een horend persoon vraag wat melodie betekent, krijg ik steeds een ander antwoord. De betekenis van ritme en melodie is voor elk persoon verschillend en dat wil ik graag begrijpen en onderzoeken.'

Chisato groeide op in Japan. Haar leeftijd wil ze liever niet wil vertellen. 'In Japan is het ongebruikelijk om naar iemands leeftijd te vragen', voegt ze toe. Ze werd doof toen ze zeven maanden oud was door een behandeling met zware antibiotica. Haar ouders

het platte vlak van het papier. Dans was voor Chisato de manier maar ze vermoedde dat ze daar als twintigjarige te oud voor was. Maar ze deed mee aan een selectie voor dansers met een handicap en werd uitverkozen. Zo roide Chisato van het ene dansproject in het andere, en mocht ze gaan dansen in een professionele dansgroep voor gehandicapten (Candoco) in Londen, dit heeft ze gedaan van 2003 tot 2006.

De eerste tijd in Londen was zwaar, ze werkte met tolken maar was de British Sign Language nog niet machtig. Ze heeft zich die langzamerhand eigen gemaakt. In Londen ontmoette ze een beroemde choreograaf, Jonathan Burrows. Deze heeft haar aangemoedigd zich met choreografie bezig te houden en hij heeft haar naar de horende wereld gehaald. Als wordt opge-

man Dafydd. Toen Chisato hem ontmoette kon hij niet gebaren, hij was geheel volgens de "orale traditie" opgevoed. Dafydd wilde geen gebaren leren. De communicatie verliep zo moelzaam dat Chisato het toen uitgemaakt heeft want: 'communiceren in een relatie is de basis.' Na twee maanden kreeg ze een smsje of ze wilde afspreken voor een kopje thee? 'Vooruit dan', dacht ze. Tot haar grote verbazing begon hij tijdens dat afspraakje te gebaren, dit had hij geleerd voor haar. Verschil tussen Japan en Engeland is er volgens haar niet in hoe doofheid beschouwd wordt. 'Er is natuurlijk wel verschil tussen de Japanse doven en Engelse. In denken, gedrag en gebaren.'

Hoe zien Chisato haar toekomstplannen eruit? Lachend antwoordt dat ze zich graag nog verder wil verdiepen in de muziek, het verder wil ontfaelen. In de nabije toekomst mag Chisato misschien door Europa gaan toeren met haar voorstelling 'New Beats'. Genoeg plannen en ambities tot Chisato wellicht de 5de dimensie bereikt.

WG



Handtheater is een tweetalig gezelschap: gewoon Nederlands en Nederlandse Gebarentaal.

#### KLEEDKAMERGESPREK

### Jacques Kriek en John van Gelder

De familievoorstelling 'Aap n Mies' is een woordeloos theaterstuk, waarin de toevallige ontmoeting tussen een boer en een passerende dove fietser uitloopt in een reeks absurde tafereelen. Na afloop spreken we de horende Jacques Kriek en de dove John van Gelder - die getolkt wordt door een bezoeker.

*Dit was zonder woorden, maar wel duidelijk.*

Jacques: „Dat proberen we te bereiken. Communicatie tussen doven en horenden gaat soms moeizaam. En weinig mensen zijn gebarentaal machtig, dus moet het op een andere manier. John speelt alleen gebarentaal tegen zijn pop - een aap. Tussen mij en hem doen we het met lichaamstaal, losse gebaren.”

„Ik wil graag die brug slaan tussen mensen”

**Gezien: vrijdag 23 maart, Plaza Futura Eindhoven.**

door **Peter Borgers**  
e-mail: [kunst@ed.nl](mailto:kunst@ed.nl)

John: „Jacques kent geen gebarentaal. Dat geeft niet, zijn personage immers evenmin. Het mooie aan lichaamstaal is dat we de gebaren klein kunnen houden. Gebarentaal overdrijft veel, blaast alles op buiten proporties. Wat wij doen is mime. Iedereen kan het volgen, als-ie moeite doet.”

*Jij hebt geen woorden nodig om podiumpersoonlijkheid te hebben, John. Was het je roeping om acteur te worden?*

„Misschien. Ik kan gewoon niet anders. Ik communiceer altijd en overal met gebaren. Ik ben helemaal gewend me zo uit te drukken. En ik wil graag die brug slaan tussen mensen. Acteren is de manier waarop ik dat doen kan. Acteren doe ik intussen ook alweer 25 jaar. Handtheater is een uniek gezelschap, er is geen ander theater dat deze boodschap uitdraagt. Jammer genoeg zijn wij afhankelijk van subsidie, we spelen veel in scholen en gemeenschaps-huizen. We zitten in de hoek waar de klappen vallen.”

*Hoe was het vanavond, in een heus theater?*

John: „Het was een goede voorstelling. En een geweldig publiek: jong en oud, horend en doof. Dat heb ik het liefst.”

## **Woorden zijn niet nodig**

Handtheater speelt 'aap n mies'

**Gebeurtenis:** theatervoorstelling 'aap n mies' van Handtheater

**Spel:** John van Gelder en Jacques Kriek

**Regie:** Sylvia Weening

**Decorontwerp:** Jacques Kriek

**Gezien:** zondag 23 oktober 2011, Theater De Kolk on tour, locatie ICO De Schalm

**Nog te zien:** zie speellijst [www.handtheater.nl](http://www.handtheater.nl)

De kunstzinnige leraar Teun is met pensioen. Hij heeft het ouderwetse leesplankje ingeruild voor onbezorgde fietstochtjes langs de dijk en een fantasie over een echte aap als huisgenoot. De stoere vrolijke klusjesman Gijs is een man van weinig woorden en nog altijd hard aan het werk. Hij hoopt nog eens een lieve vrouw te vinden. De mannen kennen elkaar niet totdat ze toevallig op dezelfde stukje dijk willen pauzeren. Handtheater brengt met 'aap n mies' een ingetogen voorstelling over verlangen en vriendschap.

'Aap n mies' is geïnspireerd op het leesplankje dat dit jaar honderd jaar bestaat en wordt gespeeld door de dove acteur John van Gelder en zijn horende tegenspeler Jacques Kriek. De acteurs praten met handen en voeten, in gebaren- en lichaamstaal. Eigenlijk combineert Handtheater in haar producties steeds het beste van twee werelden, gebarentaal en gesproken taal zijn ontwikkeld en gecombineerd tot één podiumtaal. Handtheater is het enige in gebarentaal gespecialiseerde gezelschap in Nederland, in 2010 bestonden ze twintig jaar. Al eerder waren ze in Assen te bewonderen met 'Hotel Alaska' en 'Kika Muis en Arie Mol' en het Turkse sprookje 'De verliefde wolk'.

De voorstelling 'aap n mies' is, in Assen in het kader van Oktobermaand Kindermaand, vrij toegankelijk voor jong publiek. Van Gelder en Kriek willen met deze voorstelling duidelijk maken hoe sommige verlangens vriendschap in de weg kunnen zitten, maar ook hoe vriendschap verlangens in kan vullen. Geen makkelijke opgave om die gelaagdheid over te brengen op jonge kijkers. Toch pakken ze er niet groot voor uit maar slagen er juist met minimale middelen in om Aap en Mies een eigen gezicht te geven. De doelgroep genoot zichtbaar van het fantasierijke spel en de gekke verwickelingen.

De onlangs toegekende subsidie van het Fonds voor Cultuurparticipatie komt net op tijd. Twee van de Handtheater makers van het eerste uur, John van Gelder en Teja Vossen, naderen de pensioengerechtigde leeftijd. Met de subsidie kunnen er acht jonge dove projectmedewerkers opgeleid worden. Ook kan Handtheater verder aan de weg timmeren om kunstuitingen in gebarentaal tot een vanzelfsprekend onderdeel van het brede cultuuraanbod in Nederland te maken. Immers, dove mensen kunnen net zo genieten van de podiumkunsten als horende, als toeschouwer of als maker.

Monique Bodegom

## **Handtheater, een les in eenvoud**

Twee meesters in mimiek en lichaamstaal

**Jeugdtheater:** aap n mies (8+). **Door:** Handtheater. **Met:** John van Gelder en Jacques Kriek. **Regie:** Sylvia Weening. **Gezien:** 23 oktober 2011, Theater De Schalm/ICO in Assen (in het kader van 'Theater De Kolk On Tour'). **Speellijst:** [www.handtheater.nl](http://www.handtheater.nl)

De voorstelling 'aap n mies' van het Handtheater is geïnspireerd op het 100 jarige bestaan van het leesplankje. Dat is dan zo. Voor de rest: vergeet deze antieke onderwijsmethode en geniet van de mooie voorstelling van Van Gelder en Kriek. Twee meesters in lichaamstaal.

Deze voorstelling voor kinderen vanaf 8 jaar is gemaakt door de dove Van Gelder en de horende Kriek. Ze laten zien hoe zij de taalbarrière - als die er al zou zijn - probleemloos overwinnen.

Het publiek kent het Handtheater vast en zeker van eerdere voorstellingen, want het bestaat uit dove en horende kinderen en volwassenen. Zij weten dat doof of horend vanmiddag geen verschil maakt en dat ze blij en ontroerd de zaal weer zullen verlaten.

De tegenstelling tussen de twee mannen lijkt aanvankelijk onoverbrugbaar: de ene is een stoere, harde werker. De ander een oudere, breekbare man die fietsend van zijn rust wil genieten. Ze komen elkaar bij toeval tegen op een dijkje aan het water bij een picknicktafel en moeten weinig van elkaar hebben.

Toch ontstaat er voorzichtig, aftastend een vriendschap tussen die twee. Deze nieuwe vriendschap komt regelmatig onder druk te staan, door hun verschillen ten aanzien van wensen, dromen en idealen.

Wat volgt is een poëtische voorstelling met een Dick Bruna-achtige eenvoud over het zoeken naar een balans tussen verwijdering en nabijheid en tussen jezelf aanpassen of de ander willen vormen naar jouw wensen en behoeften.

De acteurs hebben gekozen voor een niet mis te verstane 'taal': ze spelen op een krachtige wijze met mimiek, gebaren, en lichaamstaal. Het verhaal krijgt hierdoor zijn diepgang, terwijl wat je ziet vooral levendig, fantastisch en humoristisch is.

Een ontroerende voorstelling.

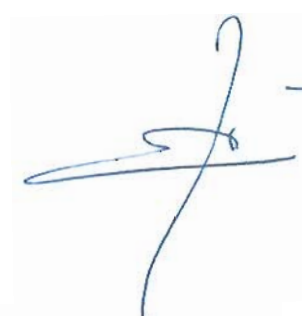
Even is het einde van de herfstvakantie helemaal vergeten. Morgen zijn ze er weer: de meesters en juffen en de klassen vol vakantie verhalen. Misschien dat een enkeling vertelt van aap n mies.

Christelle Chamuleau

# JAAARREKENING

## 2011

### STICHTING HANDTHEATER



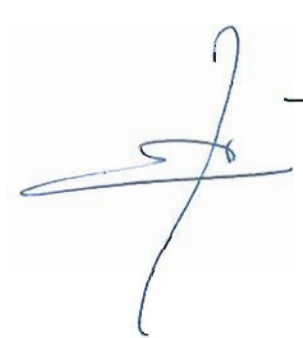
VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN  
BDO Audit & Assurance B.V.  
Datum 20 APR 2012  
Behorende bij briefnr. RA2011 d.d. 2004/2012  
opraaf .....

| <b>INHOUDSOPGAVE</b>  | <b>Blz.</b> |
|---|-------------|
| <br><b>RAPPORT</b>  |             |
| Opdracht  | 3           |
| Resultaat   | 3           |
| <br><b>JAARREKENING</b>   |             |
| Grondslagen voor de financiële verslaglegging   | 4           |
| Balans per 31 december 2011 met vergelijkende cijfers per 31 december 2010  | 5 - 6       |
| Toelichting op de balans per 31 december 2011   | 7 - 10      |
| Functionele exploitatierekening over 2011 (Podiumkunsten)<br>met vergelijkende cijfers over 2010 en de begroting 2011         | 11          |
| Specificatie functionele exploitatierekening 2011 (Podiumkunsten)<br>met vergelijkende cijfers over 2010 en de begroting 2011 | 12 - 22     |
| Prestatieverantwoording 2011  | 23          |
| Kasstroomoverzicht 2011   | 24          |

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN  
BDD Audit & Assurance B.V.

datum 20 APR 2012

paraf \_\_\_\_\_



Aan het Bestuur van  
Stichting Handtheater  
Zeeburgerdijk 13  
1093 SK Amsterdam

Almere, 16 maart 2012

Geacht bestuur,

### Opdracht

Ingevolge uw opdracht heb ik de jaarrekening 2011 van STICHTING HANDTHEATER samengesteld op basis van de door u verstrekte gegevens. De verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van die gegevens en de hierop gebaseerde jaarrekening berust bij u.

### Werkzaamheden

Mijn werkzaamheden bestonden in hoofdzaak uit het verzamelen, verwerken, rubriceren en samenvatten van financiële gegevens.

### Balans

De balans per 31 december 2011 sluit met een bedrag van € 141.379,=.  
Voor nadere informatie verwijs ik u naar de balans, alsmede de toelichting hierop.

### Resultaat


In het boekjaar 2011 is een verlies geleden van € 22.577,=.  
Voor nadere informatie verwijs ik u naar de functionele exploitatierekening, alsmede de toelichting hierop.

Voor het geven van nadere toelichting ben ik te allen tijde bereid.

Hoogachtend,  
K. Tijdeman

8N20 Administratie & Advies  
Joris Ivenslaan 17  
1325 LV Almere

getekend voor akkoord d.d.:  
bestuurslid:



VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN  
BDO Audit & Assurance B.V.

datum: 20 APR 2012

paraf: \_\_\_\_\_



## JAARREKENING

### Grondslagen voor de financiële verslaggeving

#### Algemeen

Voor zover niet anders vermeld, zijn alle activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde. De algemene grondslag voor de waardering van de activa en passiva, is de verkrijgingprijs. Activa en passiva in vreemde valuta zijn gewaardeerd tegen de koers per balansdatum.

#### Waarderingsgrondslagen voor de balans

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de aanschafwaarde, verminderd met lineair berekende afschrijvingen. Alle aanschaffingen beneden € 2.500,00 zijn direct ten laste gekomen van de exploitatierekening.

De vorderingen zijn opgenomen voor de nominale waarde.

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de onderneming.

Onder de langlopende schulden worden schulden opgenomen met een resterende looptijd van meer dan één jaar.

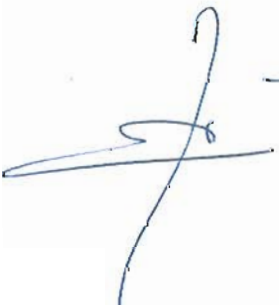
#### Grondslagen voor de resultaatbepaling

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de netto-omzet en alle hiermee verbonden, aan het verslagjaar toe te rekenen kosten.

De kosten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor vermelde waarderingsgrondslagen. Winsten worden verantwoord in het jaar waarin de omzet is gerealiseerd. Verliezen worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn.

De baten en lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarop deze betrekking hebben.

VOOR WAARMERKINGSOORZAKEN  
BDO Audit & Assurantie B.V.  
datum 20 APR 2012  
paraaf .....



## BALANS

| ACTIVA                                | 31-12-11       | 31-12-10       |
|---------------------------------------|----------------|----------------|
| <b>Materiële vaste activa</b>         |                |                |
| Gebouwen en terreinen                 | 0              | 0              |
| Inventaris en inrichting              | 0              | 0              |
| <b>Totaal materiële vaste activa</b>  | <b>0</b>       | <b>0</b>       |
| <b>Financiële vaste activa</b>        |                |                |
| Waarborgsommen                        | 2.325          | 2.325          |
| <b>Totaal financiële vaste activa</b> | <b>2.325</b>   | <b>2.325</b>   |
|                                       |                |                |
| <b>Totaal Vaste Activa</b>            | <b>2.325</b>   | <b>2.325</b>   |
| <b>Vorraden</b>                       |                |                |
| Onderhanden activiteiten              | 0              | 0              |
| <b>Totaal voorraden</b>               | <b>0</b>       | <b>0</b>       |
| <b>Vorderingen</b>                    |                |                |
| Debiteuren                            | 800            | 3.887          |
| Overige subsidieverstrekkers          | 56.929         | 24.929         |
| Overige vorderingen                   | 11.803         | 15.320         |
| Overlopende activa                    | 1.669          | 1.636          |
| <b>Totaal vorderingen</b>             | <b>71.201</b>  | <b>45.772</b>  |
| <b>Liquide middelen</b>               | <b>67.853</b>  | <b>130.519</b> |
| <b>Totaal liquide middelen</b>        | <b>67.853</b>  | <b>130.519</b> |
|                                       |                |                |
| <b>Totaal Vlottende Activa</b>        | <b>139.054</b> | <b>176.291</b> |
|                                       |                |                |
| <b>TOTAAL ACTIVA</b>                  | <b>141.379</b> | <b>178.616</b> |

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN  
BDO Audit & Assurance B.V.

datum:

20 APR 2012

## BALANS

| PASSIVA                                      | 31-12-11       | 31-12-10       |
|--|----------------|----------------|
| <b>Eigen vermogen</b>                        |                |                |
| Stichtingskapitaal                           | 6.579          | 6.579          |
| Algemene reserve                             | 100.313        | 122.890        |
| Overige reserves                             | 0              | 0              |
| <b>Totaal eigen vermogen</b>                 | <b>106.892</b> | <b>129.469</b> |
| <b>Vorzieningen</b>                          |                |                |
| Voorziening onderhoud                        | 0              | 0              |
| <b>Totaal voorzieningen</b>                  | <b>0</b>       | <b>0</b>       |
| <b>Langlopende schulden</b>                  |                |                |
| Overlopende passiva                          | 3.777          | 6.921          |
| <b>Totaal langlopende schulden</b>           | <b>3.777</b>   | <b>6.921</b>   |
| <b>Kortlopende schulden</b>                  |                |                |
| Schulden aan leveranciers                    | 2.346          | 13.943         |
| Belastingen en premies sociale verzekeringen | 4.445          | 8.849          |
| Schulden inzake pensioenen                   | 1.771          | 1.317          |
| Overige subsidieverstrekkers                 | 0              | 0              |
| Overige schulden                             | 7.417          | 8.184          |
| Overlopende passiva                          | 14.731         | 9.933          |
| <b>Totaal kortlopende schulden</b>           | <b>30.710</b>  | <b>42.226</b>  |
| <b>TOTAAL PASSIVA</b>                        | <b>141.379</b> | <b>178.616</b> |

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN  
BDO Audit & Assurance B.V.

datum

20 APR 2012

paraaf .....

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31-12-2011

FINANCIELE VASTE ACTIVA

Waarborgsommen

|                              |              |
|------------------------------|--------------|
| Waarborgsom de Wittenkade 69 | 1.575        |
| Waarborgsom Zeeburgerdijk 13 | 750          |
|                              | <u>2.325</u> |

VOORRADEN



Onderhanden activiteiten

|                       |          |
|-----------------------|----------|
| Overlopende projecten | 0        |
|                       | <u>0</u> |

VOOR WAARMERKINGSDOELENDEN  
BDG Audit & Assurance B.V.

— datum: 20 APR 2012

paraaf .....



## TOELICHTING OP DE BALANS PER 31-12-2011

### VORDERINGEN

#### Debiteuren

|                                    |            |
|------------------------------------|------------|
| Stichting Cultureel Centrum 't Oog | 800        |
| Overige                            | 0          |
|                                    | <u>800</u> |

#### Overige subsidieverstrekkers

|  |               |
|--|---------------|
| Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling Amsterdam | 4.929         |
| Fonds voor Cultuurparticipatie                 | 40.000        |
| NRF  | 10.000        |
| NSGK   | 2.000         |
|  | <u>56.929</u> |

#### Overige vorderingen

|  |               |
|--|---------------|
| Gemeente Rotterdam                                   | 1.365         |
| Onderlinge Waarborgmaatschappij Theater B.A.         | 1.289         |
| Omzetbelasting aangifte 4e kwartaal 2011 te vorderen | 3.114         |
| Omzetbelasting suppletieaangifte 2011 te vorderen    | 4.798         |
| Rente bankrekening                                   | 1.225         |
| Overige  | 12            |
|  | <u>11.803</u> |

#### Overlopende activa

|                        |              |
|------------------------|--------------|
| Vooruitbetaalde kosten | 1.669        |
|                        | <u>1.669</u> |


### LIQUIDE MIDDELEN

|                   |               |
|-------------------|---------------|
| Kas               | 64            |
| Kruisposten       | 0             |
| ING 6131934       | 41.559        |
| ING spaarrekening | 26.230        |
|                   | <u>67.853</u> |

VOOR WAARNEEMINGSDOELEN  
BDO Audit & Assurance B.V.

datum 20 APR 2012

plaats



TOELICHTING OP DE BALANS PER 31-12-2011

EIGEN VERMOGEN

|                           |                |
|---------------------------|----------------|
| <u>Stichtingskapitaal</u> | <u>6.579</u>   |
| <br>                      |                |
| <u>Algemene reserve</u>   |                |
| Stand 1 januari 2011      | 122.890        |
| Exploitatieresultaat 2011 | -22.577        |
|                           | <hr/>          |
| Stand 31 december 2011    | <u>100.313</u> |

LANGLOPENDE SCHULDEN

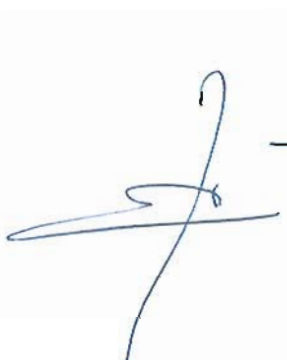
Overlopende passiva

|            |              |
|------------|--------------|
| REA gelden | <u>3.777</u> |
|------------|--------------|

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN  
BDO Audit & Assurance B.V.

datum 20 APR 2012

opmaak



## TOELICHTING OP DE BALANS PER 31-12-2011

### KORTLOPENDE SCHULDEN

#### Schulden aan leveranciers

|                  |              |
|------------------|--------------|
| 24 Communication | 952          |
| Overige          | 1.394        |
|                  | <u>2.346</u> |

#### Belastingen en premies sociale verzekeringen

|                                 |              |
|---------------------------------|--------------|
| Loonheffingen aangifte december | <u>4.445</u> |
|---------------------------------|--------------|

#### Pensioenfonds

|              |              |
|--------------|--------------|
| Pensioenfond | <u>1.771</u> |
|--------------|--------------|

#### Overige schulden

|                             |              |
|-----------------------------|--------------|
| Reservering vakantietoeslag | <u>7.417</u> |
|-----------------------------|--------------|

#### Overlopende passiva

|                                     |               |
|-------------------------------------|---------------|
| Accountantskosten 2011              | 7.000         |
| Administratiekosten 2011            | 1.125         |
| Acquisitie 2011                     | 500           |
| Advieskosten 2011                   | 1.125         |
| Sociale regelingen kunst en cultuur | 677           |
| Overlopende projecten               | 4.117         |
| Overige                             | 187           |
|                                     | <u>14.731</u> |

Niet uit de balans blijvende verplichtingen en rechten

#### Huurverplichting 2012

Stichting Handtheater heeft een huurcontract voor de Zeeburgerdijk 13.  
De opzegtermijn is 1 maand. De huurprijs per maand bedraagt € 750,=.

Voor de opslagruimte aan de Wittenkade 69 is er een huurcontract tot 31 januari 2013.  
Dit contract is opgezegd.

De huurverplichting voor de Wittenkade 69 bedraagt in 2012 € 7.285,-.



VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN  
BDO Audit & Assurance B.V.

datum

20 APR 2012

paraaf

## Functionele exploitatierekening (Podlunkunsten)

| BATEN                                       | 2011           | Begroting      | 2010           |
|---|----------------|----------------|----------------|
| <b>Directe opbrengsten</b>                  |                |                |                |
| Publieksinkomsten                           | 6.401          | 19.400         | 17.159         |
| Overige inkomsten                           | 1.890          | 9.700          | 214            |
| <b>Indirecte opbrengsten</b>                |                |                |                |
| Diversen                                    | 38.440         | 6.150          | 9.652          |
| <b>Totaal Opbrengsten</b>                   | <b>46.731</b>  | <b>35.250</b>  | <b>27.025</b>  |
| <b>Subsidies en Bijdragen</b>               |                |                |                |
| Subsidie Fonds voor Cultuurparticipatie     | 200.000        | 200.000        | 200.000        |
| Subsidie Gemeente Amsterdam Cultuurnota     | 98.590         | 100.000        | 98.590         |
| Overige Subsidies                           | 20.058         | 22.300         | 53.488         |
| Overige Bijdragen                           | 30.000         | 26.500         | 5.000          |
| <b>Totaal bijdragen</b>                     | <b>348.648</b> | <b>348.800</b> | <b>357.078</b> |
| <b>TOTAAL BATEN</b>                         | <b>395.379</b> | <b>384.050</b> | <b>384.103</b> |
| <b>LASTEN</b>                               |                |                |                |
| Beheerlasten: Personeelslasten              | 121.823        | 82.490         | 93.911         |
| Beheerlasten: Materiële lasten              | 37.492         | 45.950         | 75.991         |
| <b>Totaal Beheerlasten</b>                  | <b>159.315</b> | <b>128.440</b> | <b>169.902</b> |
| Activiteitenlasten: Personeelslasten        | 247.620        | 231.570        | 213.958        |
| Activiteitenlasten: Materiële lasten        | 16.645         | 24.850         | 8.697          |
| <b>Totaal Activiteitenlasten</b>            | <b>264.265</b> | <b>256.420</b> | <b>222.655</b> |
| <b>TOTAAL LASTEN</b>                        | <b>423.580</b> | <b>384.860</b> | <b>392.557</b> |
| <b>Saldo uit gewone bedrijfsuitoefening</b> | <b>-28.201</b> | <b>-810</b>    | <b>-8.454</b>  |
| Saldo rentebaten en lasten                  | 1.848          | 250            | 533            |
| Saldo bijzondere baten en lasten            | 3.776          | 500            | 21.828         |
| <b>EXPLOITATIERESULTAAT</b>                 | <b>-22.577</b> | <b>-60</b>     | <b>13.907</b>  |

datum

20 APR 2012



**Specificatie functionele exploitatierekening (Podiumkunsten)**

| BATEN                           | 2011          | Begroting     | 2010          |
|---------------------------------|---------------|---------------|---------------|
| <b>DIRECTE OPBRENGSTEN</b>      |               |               |               |
| <b>Publieksinkomsten</b>        |               |               |               |
| Recettes                        | 618           | 6.400         | 6.155         |
| Uitkoopsommen                   | 5.783         | 13.000        | 11.004        |
| Overige publieksopbrengsten     | 0             | 0             | 0             |
| <b>Totaal Publieksinkomsten</b> | <b>6.401</b>  | <b>19.400</b> | <b>17.159</b> |
| <b>Overige inkomsten</b>        |               |               |               |
| Cursusgelden                    | 1.890         | 7.700         | 0             |
| Overige                         | 0             | 2.000         | 214           |
| <b>Totaal Overige Inkomsten</b> | <b>1.890</b>  | <b>9.700</b>  | <b>214</b>    |
| <b>INDIRECTE OPBRENGSTEN</b>    |               |               |               |
| <b>Diversen</b>                 |               |               |               |
| Losse horeca                    | 0             | 0             | 2.056         |
| Doorberekende reiskosten        | 223           | 150           | 342           |
| Zaalverhuur (neventaak)         | 0             | 0             | 3.894         |
| Sponsoring                      | 500           | 0             | 0             |
| Bijdrage UWV tolken             | 37.630        | 6.000         | 3.000         |
| Overige                         | 87            | 0             | 360           |
| <b>Totaal Diversen</b>          | <b>38.440</b> | <b>6.150</b>  | <b>9.652</b>  |

VOOR WAARDETIJFDOELEINDEN  
 SIDO Assurances Assurance B.V.

— datum: 20 APR 2012

paraf: \_\_\_\_\_



Specificatie functionele exploitatierekening (Podiumkunsten)

| BATEN   | 2011           | Begroting      | 2010           |
|---|----------------|----------------|----------------|
| <b>SUBSIDIES / BIJDRAGEN</b>                          |                |                |                |
| <b>Subsidie Fonds voor Cultuurparticipatie</b>        |                |                |                |
| Subsidie Fonds voor Cultuurparticipatie               | 200.000        | 200.000        | 200.000        |
| <b>Totaal Subsidie Fonds voor Cultuurparticipatie</b> | <b>200.000</b> | <b>200.000</b> | <b>200.000</b> |
| <b>Subsidie Gemeente Amsterdam Cultuurnota</b>        |                |                |                |
| Jaarlijkse subsidie uit de Cultuurnota                | 98.590         | 100.000        | 98.590         |
| <b>Totaal Subsidie Gemeente Amsterdam Cultuurnota</b> | <b>98.590</b>  | <b>100.000</b> | <b>98.590</b>  |
| <b>Overige Subsidies</b>                              |                |                |                |
| Dienst Werk en Inkomen Gemeente Amsterdam             | 20.058         | 22.300         | 53.488         |
| Overige   | 0              | 0              | 0              |
| <b>Totaal Overige Subsidies</b>                       | <b>20.058</b>  | <b>22.300</b>  | <b>53.488</b>  |

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN  
BDO Audit & Assurance B.V.

datum

20 APR 2012

paraaf


**Specificatie functionele exploitatierekening (Podiumkunsten)**

| BATEN   | 2011          | Begroting     | 2010         |
|---|---------------|---------------|--------------|
| <b>Overige Bijdragen</b>                            |               |               |              |
| Amsterdams Fonds voor de Kunst                      | 0             | 0             | 0            |
| Efatha Guyot Groep                                  | 0             | 5.000         | 0            |
| Fonds 1818  | 0             | 0             | 0            |
| Fonds Amateurkunst en Podiumkunsten                 | 0             | 0             | 0            |
| Human Life Foundation                               | 0             | 0             | 0            |
| M.A.O.C. Gravin van Bijlandt Stichting              | 0             | 0             | 0            |
| N.R.F.  | 10.000        | 0             | 0            |
| Nationaal Dovenfonds                                | 0             | 3.000         | 0            |
| Nederlands Literair Productie- en Vertalingenfonds  | 0             | 2.500         | 0            |
| NSGK  | 10.000        | 0             | 0            |
| ROCAK   | 0             | 0             | 5.000        |
| SKANfonds   | 0             | 0             | 0            |
| Stichting DOEN                                      | 0             | 6.000         | 0            |
| Stichting Fonds voor de Letteren                    | 0             | 0             | 0            |
| Stichting Fonds voor Dove Kinderen                  | 0             | 2.500         | 0            |
| Stichting Fonds voor het Dove en Slechthorende Kind | 0             | 0             | 0            |
| Stichting het RC Maagdenhuis                        | 0             | 2.000         | 0            |
| Stichting Kinderpostzegels Nederland                | 0             | 2.500         | 0            |
| Stichting Lira Fonds                                | 0             | 3.000         | 0            |
| Stichting Steunfonds Nederlandse Letteren           | 0             | 0             | 0            |
| VSB Fonds   | 10.000        | 0             | 0            |
| Overige   | 0             | 0             | 0            |
| <b>Totaal Overige Bijdragen</b>                     | <b>30.000</b> | <b>26.500</b> | <b>5.000</b> |

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN  
BDO Audit & Assurance B.V.

datum 20 APR 2012

paraaf



Specificatie functionele exploitatierekening (Podiumkunsten)

| LASTEN  | 2011           | Begroting     | 2010          |
|---|----------------|---------------|---------------|
| <b>BEHEERLASTEN: PERSONEELSLASTEN</b>         |                |               |               |
| <b>Personeelslasten vast personeel</b>        |                |               |               |
| Directie                                      | 23.304         | 14.120        | 26.414        |
| Secretariaat                                  | 9.908          | 0             | 19.884        |
| Personeelszaken                               | 0              | 0             | 0             |
| Financiële zaken                              | 0              | 0             | 0             |
| Algemene en huishoudelijke zaken              | 18.584         | 20.600        | 7.697         |
| Scholing                                      | 0              | 0             | 0             |
| Woon-werkverkeer                              | 0              | 0             | 0             |
| Kantinekosten                                 | 106            | 0             | 107           |
| Personeelsverzekeringen                       | 2.217          | 1.800         | 2.721         |
| Uitkering ziektegeden                         | -7.541         | 0             | -8.973        |
| Overige personeelslasten                      | 360            | 470           | 616           |
| <b>Totaal Personeelslasten vast personeel</b> | <b>46.938</b>  | <b>36.990</b> | <b>48.466</b> |
| <b>Personeelslasten FTE</b>                   |                |               |               |
| Directie                                      | 0,46           | 0,31          | 0,50          |
| Secretariaat                                  | 0,25           | 0,00          | 0,46          |
| Personeelszaken                               | 0,00           | 0,00          | 0,00          |
| Financiële zaken                              | 0,00           | 0,00          | 0,00          |
| Algemene en huishoudelijke zaken              | 0,37           | 0,53          | 0,16          |
| <b>Totaal Personeelslasten FTE</b>            | <b>1,08</b>    | <b>0,84</b>   | <b>1,12</b>   |
| <b>Personeelslasten honoraria</b>             |                |               |               |
| Accountant                                    | 11.500         | 13.000        | 11.600        |
| Administratie                                 | 19.166         | 23.000        | 19.432        |
| Advies en juridische kosten                   | 17.194         | 3.000         | 3.588         |
| Coaching en begeleiding                       | 3.200          | 0             | 0             |
| Schoonmaak                                    | 132            | 1.000         | 1.894         |
| Systeembeheer                                 | 3.540          | 2.500         | 4.927         |
| Tolken algemeen                               | 18.230         | 0             | 0             |
| Vrijwilligers                                 | 250            | 1.500         | 0             |
| Websitedesign en -onderhoud                   | 1.673          | 1.500         | 4.004         |
| Zakelijke leiding                             | 0              | 0             | 0             |
| <b>Totaal Personeelslasten honoraria</b>      | <b>74.885</b>  | <b>45.500</b> | <b>45.443</b> |
| <b>Totaal Beheerlasten: Personeelslasten</b>  | <b>121.823</b> | <b>72.490</b> | <b>93.911</b> |


Specificatie functionele exploitatierekening (Podiumkunsten)

| LASTEN                                    | 2011          | Begroting     | 2010          |
|---|---------------|---------------|---------------|
| <b>BEHEERLASTEN: MATERIELE LASTEN</b>     |               |               |               |
| <b>Huisvestingskosten</b>                 |               |               |               |
| Huur incl. opslagruimte en materialen     | 16.274        | 24.000        | 45.432        |
| Onderhoud huisvesting                     | 202           | 300           | 3.554         |
| Verhuiskosten                             | 0             | 0             | 732           |
| Reservering groot onderhoud               | 0             | 0             | 0             |
| Beveiligingskosten                        | 0             | 900           | 1.561         |
| Energie- Water- en Gaskosten              | 1.997         | 4.250         | 4.265         |
| Verzekeringen en heffingen huisvesting    | 275           | 500           | 696           |
| Theatertechniek                           | 0             | 0             | 0             |
| Overige huisvestingskosten                | 173           | 100           | 34            |
| Doorberekening huisvestingskosten project | 0             | 0             | 0             |
| <b>Totaal Huisvestingskosten</b>          | <b>18.921</b> | <b>30.050</b> | <b>56.274</b> |
| <b>Algemene publiciteitskosten</b>        |               |               |               |
| Algemene publiciteitsmaterialen           | 0             | 500           | 0             |
| <b>Totaal Algemene Publiciteitskosten</b> | <b>0</b>      | <b>500</b>    | <b>0</b>      |
| <b>Afschrijvingskosten</b>                |               |               |               |
| Inventaris                                | 0             | 1.000         | 4.130         |
| Audiovisuele apparatuur                   | 0             | 1.000         | 903           |
| Computers                                 | 0             | 0             | 0             |
| <b>Totaal Afschrijvingskosten</b>         | <b>0</b>      | <b>2.000</b>  | <b>5.033</b>  |

VOOR VERMERKINGSDOELEINDEN  
BDO Audit & Assurance B.V.

datum 20 APR 2012

.....



### Specificatie functionele exploitatierekening (Podiumkunsten)

| LASTEN  | 2011          | Begroting     | 2010          |
|---|---------------|---------------|---------------|
| <b>BEHEERLASTEN: MATERIELE LASTEN</b>             |               |               |               |
| <b>Kantoorkosten &amp; Algemene kosten</b>        |               |               |               |
| Kleine aanschaffingen                             | 1.880         | 100           | 325           |
| Onderhoud apparatuur                              | 0             | 200           | 225           |
| Telefoon, fax en teksttelefoon                    | 348           | 1.200         | 363           |
| Computer- en internetkosten                       | 5.206         | 3.000         | 2.803         |
| Kantoorbenodigdheden                              | 216           | 750           | 317           |
| Kopieerkosten                                     | 551           | 300           | 75            |
| Porti- en koerierskosten                          | 307           | 1.200         | 883           |
| Reiskosten  | 1.996         | 1.000         | 1.099         |
| Verblijfkosten                                    | 1.000         | 600           | 611           |
| Reis- en verblijfkosten bestuur                   | 400           | 500           | 844           |
| Reis- en verblijfkosten buitenland                | 1.236         | 0             | 0             |
| Reclame- en advertentiekosten                     | 0             | 400           | 123           |
| Bankkosten  | 274           | 550           | 227           |
| Researchkosten                                    | 54            | 500           | 264           |
| Relatiegeschenken                                 | 389           | 250           | 353           |
| Verzekeringen                                     | 1.441         | 1.100         | 1.430         |
| Abonnementen, contributies en bijdragen           | 2.046         | 1.000         | 1.247         |
| Vakliteratuur, cd-roms, dvd, video en foto        | 110           | 250           | 104           |
| Inkopen horeca                                    | 0             | 0             | 414           |
| Inkopen DVD's                                     | 0             | 0             | 270           |
| Jubileum Handtheater 20 jaar                      | 0             | 0             | 1.862         |
| Giften & Sponsoring                               | 265           | 0             | 850           |
| Overige kosten                                    | 852           | 500           | -5            |
| <b>Totaal Kantoorkosten &amp; Algemene kosten</b> | <b>18.571</b> | <b>13.400</b> | <b>14.684</b> |
| <b>Totaal Materiële Lasten</b>                    | <b>37.492</b> | <b>45.950</b> | <b>75.991</b> |

VOOR WAARMERKINGSDOELINDEN  
 BDO Audit & Assurance B.V.

datum 20 APR 2012

parceel

Specificatie functionele exploitatierekening (Podiumkunsten)

| LASTEN  | 2011           | Begroting      | 2010           |
|---|----------------|----------------|----------------|
| <b>ACTIVITEITENLASTEN: PERSONEELSLASTEN</b>           |                |                |                |
| <b>Personeelslasten vast personeel</b>                |                |                |                |
| Artistieke leiding                                    | 77.182         | 71.275         | 82.525         |
| Artistiek kader (regisseurs, ontwerpers)              | 0              | 0              | 0              |
| Uitvoering (acteurs, dansers, musici)                 | 20.896         | 19.345         | 37.326         |
| Technisch personeel                                   | 0              | 0              | 0              |
| Overig personeel                                      | 72.211         | 47.900         | 49.505         |
| Uitkering ziektegeden                                 | -14.497        | 0              | -9.181         |
| Doorberekening projecten                              | 0              | 0              | 0              |
| <b>Totaal Personeelslasten vast personeel</b>         | <b>155.792</b> | <b>138.520</b> | <b>160.175</b> |
| <b>Personeelslasten vast personeel FTE</b>            |                |                |                |
| Artistieke leiding                                    | 1,20           | 1,23           | 1,29           |
| Artistiek kader (regisseurs, ontwerpers)              | 0,00           | 0,00           | 0,00           |
| Uitvoering (acteurs, dansers, musici)                 | 0,41           | 0,44           | 0,79           |
| Technisch personeel                                   | 0,00           | 0,00           | 0,00           |
| Overig personeel                                      | 1,58           | 1,16           | 0,98           |
| <b>Totaal Personeelslasten vast personeel FTE</b>     | <b>3,19</b>    | <b>2,83</b>    | <b>3,06</b>    |
| <b>Overige personeelslasten vast personeel</b>        |                |                |                |
| Scholing  | 0              | 0              | 0              |
| Woon-werkverkeer                                      | 0              | 0              | 455            |
| Kantinekosten   | 317            | 0              | 322            |
| Personeelsverzekeringen                               | 6.650          | 7.200          | 8.162          |
| Pantar  | 0              | 12.000         | 3.663          |
| Vrijwilligers algemeen                                | 750            | 0              | 0              |
| Overige personeelskosten                              | 1.463          | 1.450          | 1.581          |
| <b>Totaal Overige Personeelslasten vast personeel</b> | <b>9.180</b>   | <b>20.650</b>  | <b>14.183</b>  |

VOOR WAARBEREKENINGSGELEIDENDEN  
 ESO Audit & Assurance B.V.

datum: 20 APR 2012

signature

**Specificatie functionele exploitatierekening (Podiumkunsten)**

| LASTEN   | 2011          | Begroting     | 2010          |
|--|---------------|---------------|---------------|
| <b>ACTIVITEITENLASTEN: PERSONEELSLASTEN</b>                    |               |               |               |
| <b>Personeelslasten honoraria</b>                              |               |               |               |
| <b>Artistieke leiding &amp; kader (regisseurs, ontwerpers)</b> |               |               |               |
| Artistieke leiding   | 0             | 0             | 0             |
| Tekst schrijven  | 840           | 0             | 0             |
| Regie  | 6.000         | 0             | 0             |
| Gebarenregie   | 0             | 2.000         | 0             |
| Choreografie   | 0             | 0             | 0             |
| Muzikale compositie  | 2.000         | 0             | 0             |
| Dramaturgie  | 0             | 0             | 0             |
| Licht- en geluidontwerp  | 2.000         | 2.000         | 0             |
| Decorontwerp   | 3.000         | 2.000         | 0             |
| Kledingontwerp   | 1.250         | 1.000         | 0             |
| Grafische vormgeving   | 0             | 0             | 0             |
| Regie-assistentie  | 0             | 0             | 0             |
| Tolken   | 19.400        | 6.000         | 3.000         |
| Overige  | 0             | 0             | 0             |
| <b>Totaal Artistieke leiding &amp; kader</b>                   | <b>34.490</b> | <b>13.000</b> | <b>3.000</b>  |
| <b>Uitvoering (acteurs, dansers, musici)</b>                   |               |               |               |
| Acteurs  | 8.450         | 13.000        | 4.000         |
| Overige  | 0             | 0             | 0             |
| <b>Totaal Uitvoering</b>                                       | <b>8.450</b>  | <b>13.000</b> | <b>4.000</b>  |
| <b>Technisch personeel</b>                                     |               |               |               |
| Theatertechniek  | 4.385         | 6.500         | 6.450         |
| Film- en videomontage  | 130           | 5.000         | 0             |
| Camera bij film  | 0             | 0             | 0             |
| Licht bij film   | 0             | 0             | 0             |
| Geluidsopnamen   | 750           | 0             | 0             |
| Videoregistratie Lumsum  | 20.000        | 15.000        | 25.000        |
| Overige  | 0             | 0             | 0             |
| <b>Totaal Technisch personeel</b>                              | <b>25.265</b> | <b>26.500</b> | <b>31.450</b> |

VOOR WAARMERKINGSGOEDKEUNDE  
 BDO Audit & Assurance B.V.

datum 20 APR 2012

getuigd



Specificatie functionele exploitatierekening (Podiumkunsten)

| LASTEN   | 2011           | Begroting      | 2010           |
|--|----------------|----------------|----------------|
| <b>ACTIVITEITENLASTEN: PERSONEELSLASTEN</b>        |                |                |                |
| <b>Personeelslasten honoraria</b>                  |                |                |                |
| <b>Overig personeel</b>                            |                |                |                |
| Zakelijke leiding                                  | 0              | 0              | 0              |
| Productie  | 500            | 0              | 0              |
| Secretariaat                                       | 0              | 0              | 0              |
| Research   | 220            | 0              | 0              |
| Vertalingen Ned/NGT                                | 0              | 0              | 0              |
| Vertalingen overige                                | 42             | 0              | 0              |
| Bewegingslessen                                    | 0              | 0              | 350            |
| Decor uitvoerend                                   | 3.256          | 1.000          | 0              |
| Kleding uitvoerend                                 | 0              | 1.000          | 300            |
| Grime  | 0              | 0              | 0              |
| Fotografie   | 0              | 0              | 0              |
| Video-opnamen                                      | 0              | 3.000          | 0              |
| Docenten   | 3.425          | 9.400          | 200            |
| Adviezen   | 0              | 0              | 0              |
| Vrijwilligers                                      | 4.500          | 4.500          | 300            |
| Verslaglegging                                     | 0              | 0              | 0              |
| Accountant en administratie                        | 0              | 0              | 0              |
| Public Relations                                   | 0              | 0              | 0              |
| Website design                                     | 500            | 0              | 0              |
| Acquisitie   | 2.000          | 1.000          | 0              |
| Overlopende projecten                              | 0              | 0              | 0              |
| Overige  | 0              | 0              | 0              |
| <b>Totaal Overig personeel</b>                     | <b>14.443</b>  | <b>19.900</b>  | <b>1.150</b>   |
| <b>Totaal Personeelslasten honoraria</b>           | <b>82.648</b>  | <b>72.400</b>  | <b>39.600</b>  |
| <b>Totaal Activiteitenlasten: Personeelslasten</b> | <b>247.620</b> | <b>231.570</b> | <b>213.958</b> |

VOOR WAARDE VERBODEN  
BDO Audit & Assurance B.V.

datum 20 APR 2012

paraaf .....

Specificatie functionele exploitatierekening (Podiumkunsten)

| LASTEN   | 2011          | Begroting     | 2010         |
|--|---------------|---------------|--------------|
| <b>ACTIVITEITENLASTEN: MATERIELE LASTEN</b>        |               |               |              |
| <b>Vorbereidingskosten</b>                         |               |               |              |
| Zaalhuur repetities                                | 6.230         | 0             | 0            |
| Researchmaterialen                                 | 2             | 0             | 0            |
| Lichtmaterialen                                    | 0             | 0             | 0            |
| Geluidsmaterialen                                  | 0             | 0             | 0            |
| Decormaterialen                                    | 2.541         | 1.000         | 134          |
| Rekwisieten  | 187           | 0             | 1.365        |
| Kledingmaterialen                                  | 1.387         | 2.500         | 208          |
| Grimmaterialen                                     | 0             | 0             | 37           |
| Videomaterialen                                    | 0             | 2.000         | 0            |
| Reiskosten personen repetities                     | 1.328         | 1.000         | 0            |
| Reiskosten gasten repetities                       | 0             | 0             | 0            |
| Reiskosten decor en kleding repetities             | 0             | 0             | 0            |
| Verblijfkosten repetities                          | 248           | 2.000         | 0            |
| Verblijfkosten gasten                              | 0             | 0             | 0            |
| Educatieve materialen                              | 0             | 0             | 0            |
| Overige voorbereidingskosten                       | 21            | 0             | 0            |
| <b>Totaal Voorbereidingskosten</b>                 | <b>11.944</b> | <b>8.500</b>  | <b>1.744</b> |
| <b>Uitvoeringskosten</b>                           |               |               |              |
| Zaalhuur voorstellingen                            | 504           | 0             | 1.550        |
| Reiskosten personen voorstellingen                 | 2.229         | 4.800         | 1.661        |
| Reiskosten gasten voorstellingen                   | 0             | 0             | 0            |
| Reiskosten decor en kleding voorstellingen         | 0             | 0             | 699          |
| Verblijfkosten voorstellingen                      | 1.803         | 3.550         | 2.711        |
| Verblijfkosten gasten                              | 0             | 0             | 0            |
| Auteursrechten                                     | 0             | 0             | 0            |
| Representatiekosten                                | 165           | 0             | 77           |
| Voorstellings- en reiskosten buitenland            | 0             | 4.000         | 0            |
| Overige uitvoeringskosten                          | 0             | 0             | 255          |
| Overlopende projecten                              | 0             | 0             | 0            |
| <b>Totaal Uitvoeringskosten</b>                    | <b>4.701</b>  | <b>12.350</b> | <b>6.953</b> |
| <b>Specifieke publiciteitskosten</b>               |               |               |              |
| Drukwerk   | 0             | 0             | 0            |
| Fotomaterialen                                     | 0             | 0             | 0            |
| Advertenties                                       | 0             | 0             | 0            |
| Publiciteitsmaterialen                             | 0             | 4.000         | 0            |
| <b>Totaal Specifieke Publiciteitskosten</b>        | <b>0</b>      | <b>4.000</b>  | <b>0</b>     |
| <b>Totaal Activiteitenlasten: Materiële lasten</b> | <b>16.645</b> | <b>24.850</b> | <b>8.697</b> |

datum

20 APR 2012

opraaf



**Specificatie functionele exploitatierekening (Podiumkunsten)**

| BIJZONDERE BATEN EN LASTEN                               | 2011         | Begroting  | 2010          |
|--|--------------|------------|---------------|
| <b>Bijzondere baten en lasten</b>                        |              |            |               |
| Vrijval voorziening Onderhoud                            | 0            | 0          | 17.755        |
| Denva teveel gereserveerde kosten 2009                   | 0            | 0          | 750           |
| Ziektekostenverzekering teveel gereserveerde kosten 2009 | 0            | 0          | 3.500         |
| Mutatie voorziening debiteur                             | -500         | 0          | 0             |
| Correctie pensioen 2010 + 2011                           | -1.735       | 0          | 0             |
| Schadevergoeding   | 1.390        | 0          | 0             |
| OWMC vereffening ledenrekening                           | 4.514        | 0          | 0             |
| Overige  | 107          | 500        | -177          |
| <b>Totaal Bijzondere Baten en Lasten</b>                 | <b>3.776</b> | <b>500</b> | <b>21.828</b> |

VOOR WAAR VERBODEN  
 BDO Audit & Assurance B.V.

datum: 20 APR 2012

.....

**PRESTATIEVERANTWOORDING**

**A: PODIUMKUNSTINSTELLINGEN**

| A. Gezelschappen               | 2011                |                 | Begroting 2011      |                 | 2010                |                 |
|--------------------------------|---------------------|-----------------|---------------------|-----------------|---------------------|-----------------|
|                                | Aantal activiteiten | Aantal bezoeken | Aantal activiteiten | Aantal bezoeken | Aantal activiteiten | Aantal bezoeken |
| <b>1. Nieuwe producties</b>    |                     |                 |                     |                 |                     |                 |
| Eigen producties               | 16                  | 814             | 14                  | 1.120           | 15                  | 1.249           |
| Coproducties                   | 0                   | 0               | 0                   | 0               | 0                   | 0               |
| <b>2. Reprises</b>             | 0                   | 0               | 0                   | 0               | 7                   | 742             |
|                                | 16                  | 814             | 14                  | 1.120           | 22                  | 1.991           |
| <b>3. Voorstellingen</b>       |                     |                 |                     |                 |                     |                 |
| In Amsterdam                   | 4                   | 281             | 6                   | 480             | 8                   | 790             |
| In de rest van Nederland       | 12                  | 533             | 8                   | 640             | 14                  | 1.201           |
| In het buitenland              | 0                   | 0               |                     |                 | 0                   | 0               |
|                                | 16                  | 814             | 14                  | 1.120           | 22                  | 1.991           |
| <b>4. Anders</b>               |                     |                 |                     |                 |                     |                 |
| Cultuureducatieve activiteiten | 334                 | 102             | 32                  | 46              | 0                   | 0               |
| <b>TOTAAL</b>                  | <b>350</b>          | <b>916</b>      | <b>46</b>           | <b>1.166</b>    | <b>22</b>           | <b>1.991</b>    |

VOOR WAARMEERKINGSGEGEVENDEN  
 BDO Audit & Assurance B.V.  
 datum 20 APR 2012  
 overnaam .....

## KASSTROOMOVERZICHT

|  | 2011    | 2010    |
|--|---------|---------|
| <b>I Kasstroom uit operationele activiteiten</b>         |         |         |
| Exploitatiesaldo   | -22.577 | 13.907  |
| Aanpassen voor:<br>Afschrijvingen materiële vaste activa | 0       | 5.033   |
| Mutatie voorzieningen                                    | 0       | -17.755 |
| <i>Bruto kasstroom uit operationele activiteiten</i>     | -22.577 | 1.185   |
| Mutatie in voorraden                                     | 0       | 0       |
| Mutatie vorderingen                                      | -25.429 | 2.039   |
| Mutatie langlopende schulden                             | -3.144  | -731    |
| Mutatie kortlopende schulden                             | -11.516 | -6.411  |
| <i>Netto kasstroom uit operationele activiteiten</i>     | -62.666 | -3.918  |
| <b>II Kasstroom uit investeringsactiviteiten</b>         |         |         |
| Investerings in materiële vaste activa                   | 0       | 0       |
| Desinvesteringen materiële vaste activa                  | 0       | -6099   |
| Investerings in financiële vaste activa                  | 0       | 0       |
| Desinvesteringen financiële vaste activa                 | 0       | -8250   |
| <i>Kasstroom uit investeringsactiviteiten</i>            | 0       | -14.349 |
| <b>III Kasstroom uit financieringsactiviteiten</b>       |         |         |
| Ontvangsten uit langlopende schulden                     | 0       | 0       |
| Aflossing uit langlopende schulden                       | 0       | 0       |
| <i>Kasstroom uit financieringsactiviteiten</i>           | 0       | 0       |
| <b>Mutatie liquide middelen I-II+III</b>                 | -62.666 | 10.431  |
| Liquide middelen einde boekjaar                          | 67.853  | 130.519 |
| Liquide middelen begin boekjaar                          | 130.519 | 120.088 |
| <b>Mutatie liquide middelen</b>                          | -62.666 | 10.431  |

## CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van Stichting Handtheater

Afgegeven ten behoeve van de Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling, gemeente Amsterdam (DMO)

### Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit rapport opgenomen jaarrekening 2011 van Stichting Handtheater te Amsterdam gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2011 en de exploitatierekening over 2011 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

### Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de stichting is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het bestuursverslag en de prestatieverantwoording, in overeenstemming met algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving. Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

### Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden en het controleprotocol van DMO. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door het bestuur van de stichting gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening, alsmede een evaluatie van de aanvaardbaarheid van het gehanteerde referentiekader voor financiële rechtmatigheid.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

*Oordeel betreffende de jaarrekening*

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Stichting Handtheater per 31 december 2011 en van het resultaat over 2011 in overeenstemming met algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving.


Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties over 2011 voldoen aan de eisen van financiële rechtmatigheid. Dit houdt in dat deze bedragen in overeenstemming zijn met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals die in het referentiekader zijn opgenomen.

Verklaring betreffende andere wettelijke voorschriften en/of voorschriften van regelgevende instanties

Verder melden wij dat het bestuursverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Amstelveen, 20 april 2012

BDO Audit & Assurance B.V.  
namens deze,

  
G.J.A. van den Berg RA

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN  
BDO Audit & Assurance B.V.

datum 20 APR 2012

paraaf .....